

Durum ve Tahmin

MISIR

2020

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ
TEPGE

Durum / Tahmin

MISIR

2020

Dr. Kemalettin TAŞDAN
Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü

kemalettin.tasdan@tarimorman.gov.tr

TEPGE YAYIN NO: 327

ISBN: 978-605-7599-55-1

ARALIK 2020

© TEPGE

Her Hakkı Saklıdır.

TEPGE'nin izni olmaksızın basılamaz, basılı veya elektronik materyal olarak çoğaltılamaz ve/veya dağıtılamaz.

Kaynak gösterilmek şartı ile alıntı yapılabilir.

Yayın içerisindeki her türlü yorum ve değerlendirmeler yazarlara aittir ve Tarım ve Orman Bakanlığı'nın ya da TEPGE'nin görüşlerini yansıtmaz.

Tablo ve grafiklerdeki rakamların bir bölümü desimalli kullanıldığından ara ya da alt toplamları genel toplamları ile farklılık gösterebilir.

Yayın içerisindeki istatistik veriler hazırlandığı dönemde ilgili kaynaklardan elde edilen yayınlanmış son veriler olup sonraki dönemlerde, yapılan güncellemelerden dolayı farklılıklar olabilir.

ÖNSÖZ

Enstitümüz araştırmacıları tarafından hazırlanan “Durum ve Tahmin” raporları; bir yandan temel bilgi ve veri tabanı oluşturulmasını sağlarken, diğer yandan da sektördeki gelişmeleri yakından izleyerek sektör paydaşlarını bu gelişmelerden zamanında ve doğru bir şekilde haberdar ederek bilgilendirmeyi amaçlamaktadır.

Bu raporlarda dünya ve Türkiye’de; bitkisel ürünlerin bir önceki yıla ait üretim, kullanım, ihracat, ithalat, yılsonu stokları ve fiyatlarında ortaya çıkan gerçekleşmeler “Durum”; içinde bulunulan yıla ait gerçekleşen fakat tam netleşmeyen gelişmeler “Tahmin”; bir sonraki yıla ait muhtemel gelişmeler ise “Öngörü” adı altında sistematik olarak incelenmektedir.

Mısır, tarımsal üretim yapısı içerisinde olduğu kadar, yem ve “Nişasta” ve “Nişasta Bazlı Şekerlerin (NBS)” üretimi başta olmak üzere çok geniş kullanım alanına sahip olması nedeni ile tüketim yapısı içerisinde de önemli bir üründür. Son yıllarda hem artan üretimi hem de ekim alanlarındaki coğrafî değişim, pamuk ile olan rekabeti ve “Yem Katkı Maddesi Damıtık Tahıllar, Kurutulmuş Damıtma Çözünürlü Daneler (DDGS)”, “Biyoyakıt” gibi ürünlerin artan kullanımları ile birlikte mısırın önemi daha da artmıştır. Dolayısıyla mısır piyasasının izlenmesi ve gelişmelerin değerlendirilmesi gerekliliği de önem kazanmıştır.

Raporu hazırlayan Sayın Dr. Kemalettin TAŞDAN’a emeklerinden dolayı teşekkür eder, raporun sektör paydaşlarına faydalı olmasını dilerim.

Mehmet Cihad KAYA
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iii
DÜNYADA DURUM / TAHMİN	1
Ekim alanı, verim ve üretim	1
Kullanım	3
Ticaret	4
Fiyat	5
Stok	7
DÜNYADA ÖNGÖRÜ: 2020/2021	8
TÜRKİYE'DE DURUM / TAHMİN	10
Üretim	10
Kullanım	14
Dış ticaret	16
Fiyat	17
Politika	17
TÜRKİYE'DE ÖNGÖRÜ: 2019/2020	19
EK TABLOLAR	21

TABLolar

Tablo 1. Dünya mısır, arzı ve kullanımı (milyon ton)	3
Tablo 2. Türkiye mısır denge tablosu (bin ton)	12
Tablo 3. Mısır ve ürünleri dış ticareti	16
Tablo 4. TMO mısır alım fiyatı ve miktarı	18
Tablo 5. Türkiye mısır arz ve kullanım projeksiyonları, 2019/2020 pazarlama yılı.....	20

GRAfİKLER

Grafik 1. Dünya mısır üretimi ve ülkelere göre dağılımı (milyon ton)	2
Grafik 2. Dünya mısır arzı ve kullanımı (milyon ton)	5
Grafik 3. IGC-GOI mısır endeksi değişim aralığı (2000 Ocak = 100)	6
Grafik 4. Uluslararası piyasada mısır fiyat aralığı ve ortalama fiyatları (\$/ton)	6
Grafik 5. Türkiye mısır ekim alanı, üretimi ve verimi	11
Grafik 6. Mısır arzı ve kullanımı (bin ton)	15
Grafik 7. Türkiye ve uluslararası piyasalarda mısır fiyatları (\$/ton)	18

ÖZET

Durum: 2018/2019

- ✚ Dünya mısır üretimi 1,1 milyar ton
- ✚ Dünya mısır kullanımı 1,6 milyar ton
- ✚ Dünya mısır ihracatı 182 milyon ton
- ✚ Dünya mısır stokları 320 milyon ton
- ✚ Dünya mısır fiyatı 170 \$/ton
- ✚ Türkiye mısır üretimi 5,7 milyon ton
- ✚ Türkiye mısır kullanımı 9,2 milyon ton
- ✚ Türkiye mısır ithalatı 3,7 milyon ton
- ✚ Türkiye mısır fiyatı 1.092,7 TL/ton

Tahmin: 2019/2020 ^{1/}

- ✚ Dünya mısır üretimi 1,1 milyar ton
- ✚ Dünya mısır kullanımı 1,6 milyar ton
- ✚ Dünya mısır ihracatı 171 milyon ton
- ✚ Dünya mısır stokları 303 milyon ton
- ✚ Dünya mısır fiyatı 168 \$/ton
- ✚ Türkiye mısır üretimi 6 milyon ton
- ✚ Türkiye mısır kullanımı 8,7 – 9 milyon ton
- ✚ Türkiye mısır ithalatı 2,5 - 4 milyon ton
- ✚ Türkiye mısır fiyatı 1.252,6 TL/ton

Öngörü: 2020/2021 ^{1/}

- ✚ Dünya mısır üretimi 1,1 milyar ton
- ✚ Dünya mısır kullanımı 1,6 milyar ton
- ✚ Dünya mısır ihracatı 185 milyon ton
- ✚ Dünya mısır stokları 291 milyon ton
- ✚ Dünya mısır fiyatı 171 \$/ton
- ✚ Türkiye mısır üretimi 6,5 milyon ton
- ✚ Türkiye mısır kullanımı 9 milyon ton
- ✚ Türkiye mısır ithalatı 2,7-3 milyon ton

1/ Tahmin ve öngörü verileri raporun hazırlanma tarihinde ilgili kurumlar tarafından yayınlanmış olan son verileri kapsamaktadır ve yine bu kurumların veri yayınlama takvimine göre ileriki dönemlerde değişiklik gösterebilir.

DÜNYADA DURUM ve TAHMİN

Dünya mısır üretimi 2019/2020 pazarlama yılında, 1,12 milyar ton ile bir önceki dönemden 45 milyon ton fazladır. Aynı pazarlama yılında kullanım 1,6 milyar tona yaklaşmış, ticaret hacmi de 350 milyon tona yaklaşmıştır. Uluslararası piyasalardaki mısır fiyatı önceki pazarlama yılındaki trendin devamı ile birlikte ortalama 168 \$/tona gerilemiştir.

Ekim alanı, verim ve üretim

2017/2018 pazarlama yılında üretim, yeniden 1 milyar ton sınırını aştı ancak 2016/2017'nin gerisinde kaldı...

2017/2018'de küresel mısır üretiminde 2016/2017'deki rekor üretim seviyesinin, ekim alanı daralması ve ülke düzeyli olmak üzere verim azalması nedeniyle 1.079 milyon tona gerilediği tahmin edilmektedir (Tablo 1). Örneğin, en büyük üretici olan ABD'de ekim alanı daralması, verimdeki değişim düşük seviyede artış yönlü olsa da üretimin 371 milyon tonda kalmasını sağlamıştır. Ekim alanlarındaki daralmayı sağlayan etken ise üreticilerin soya ekimine yönelmesidir.

Macaristan ve Yunanistan gibi ülkelerde azalmaya karşın Fransa ve Romanya gibi ülkelerde ise artış, AB'de mısır üretiminin 62 milyon ton seviyesinin üzerine çıkmasını sağlamıştır (EU, 2018).

Ukrayna ve Rusya'da kurak geçen yaz ve hasat dönemindeki yağışlara bağlı olarak %10'un üzerinde azalan verim, ekim alanı daralması ile birlikte üretimi azaltmıştır. Buna göre Rusya'da 13,2 milyon ton olan mısır üretimi Ukrayna'da 24,1 milyon ton olmuştur.

Çin'de bir önceki dönemden devam eden mısır politikasına bağlı olarak ekim alanı azalmış ve üretim 259 milyon tona gerilemiştir.

Asya'da Çin dışındaki diğer ülkelerde genellikle bir önceki döneme benzer bir durum olmakla birlikte, Endonezya'da yem sanayinin yüksek miktartlı talebi ile birlikte mısır ekim alanlarında genişleme görülmüştür.

Güney Amerika ülkelerinde görülen verim azalmaları, beraberinde üretimde de azalmayı

getirmiştir. Nitekim, USDA verilerine göre Arjantin'de alan artışına rağmen %26 azalan verim, üretimi 41 milyon tondan 32 milyon tona getirmiştir. Brezilya'da ise verimdeki azalma ekim alanı ile birleşince üretim 98,5 milyon tondan 82 milyon tona gerilemiştir.

2018/2019 pazarlama yılında ekim alanındaki azalmaya karşın artan verim, üretimi 1,1 milyar tonun üzerine taşıdı...

ABD'de fiyat bazlı etkenlerle daha karlı olan soyaya geçiş mısır ekim alanını 600 bin hektar azaltırken verimin değişmemesi üretimin 700 bin ton kadar azalmasını sağlamıştır. Ancak bu azalmaya rağmen ABD 364 milyon ton ile en büyük ikinci üretici olan Çin'den 107 milyon ton daha fazla mısır üretmiştir.

Çin 257 milyon ton mısır üretimi yaparken bu miktar soyaya yönelen üreticiler nedeniyle bir önceki dönemden 2 milyon ton daha düşüktür. Asya'nın diğer büyük üreticisi olan Hindistan 1 milyon ton azalarak 28 milyon ton mısır üretmiştir.

Dünya mısır arzında önemli paya ve coğrafi konumu ile avantaja sahip olan Arjantin ve Brezilya'da fiyatların üretimi cazip hale getirmesine bağlı olarak genişleyen ekim alanına ek olarak iyi giden hava koşullarının da etkisiyle rekor düzeylerde üretim gerçekleşmiştir. Buna göre Brezilya 101 milyon ton, Arjantin de 51 milyon ton mısır üretimi yapmıştır. Bu üretimleri ile iki ülke ABD gibi ülkelerdeki azalma etkisini azaltarak küresel üretimin yukarı taşınmasına büyük katkıda bulunmuştur.

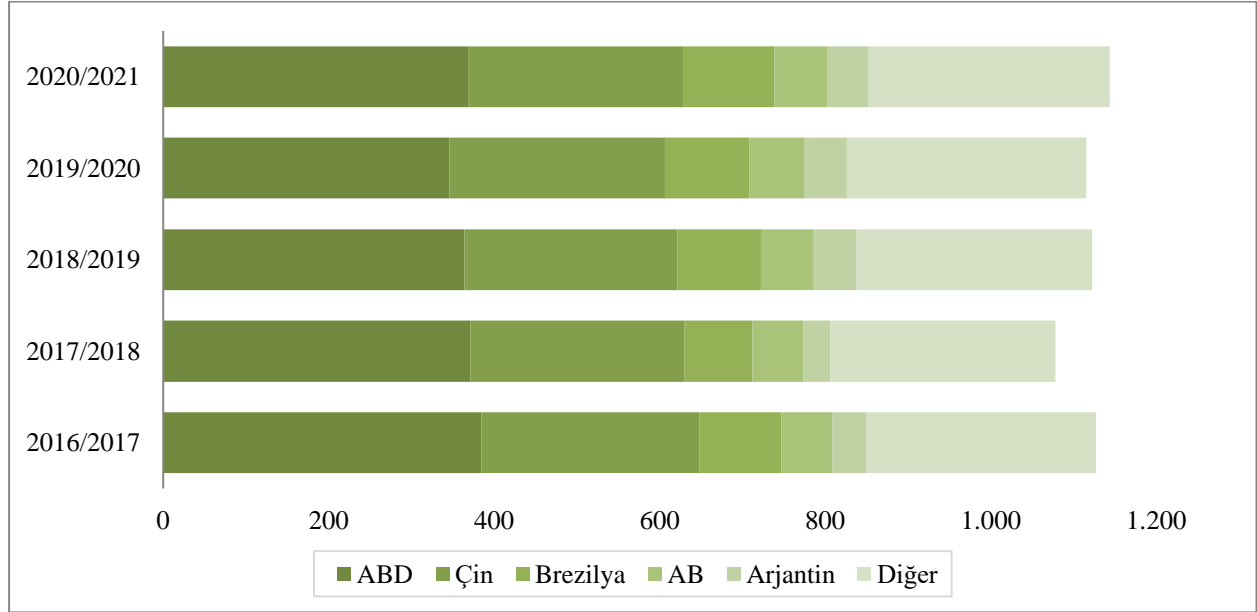
AB'de ekim alanı genişlememiştir. Ancak 7,51 ton/ha'dan, 7,77 ton/ha'ya çıkan verimle

birlikte üretim 2,3 milyon ton artarak 64 milyon tonun üzerine çıkarmıştır.

Ukrayna'da yarıya yakın artan ekim alanı ile birlikte %44 artan verim üretimin 36 milyon tona yaklaşmasını sağlamıştır.

Güney Afrika'da sezon ortası kuraklık, azalan verim ve düşük fiyatlara bağlı olarak daralan ekim alanı nedeniyle mısır üretimi 12 milyon tona gerilemiştir.

Grafik 1. Dünya mısır üretimi ve ülkelere göre dağılımı (milyon ton)

Kaynak: Ek tablo 1

2019/2020 küresel mısır üretiminin 6 milyon azalmayla birlikte 1.116 milyon tonda kaldığı pazarlama yılı olmuştur...

En büyük üretici olan ABD'de soğuk ve nem nedeniyle bazı bölgelerde ekim gecikmiştir. Bu durum verimin 0,5 ton/ha azaltarak 10,5 ton/ha'da kalmasına neden olmuş ve üretimi de 346 milyon tona getirmiştir.

Brezilya ve Arjantin sırasıyla 102 milyon ton ve 51 milyon ton ile bir önceki pazarlama yılındaki yüksek üretim miktarlarını koruyarak dünya mısır üretiminin aşağı yönlü hareketini sınırlanmıştır. Artışta ekim alanı genişlemesi etkilidir.

Çin'de ekim alanı azalmasına ek olarak özellikle ülkenin orta bölgelerinde ikinci üretimde görülen kuraklığa rağmen hasat dönemindeki olumlu koşullarla birlikte verimdeki artış üretimi 260 milyon tonun üzerine taşımıştır.

AB, Almanya, Polonya ve Fransa gibi ülkelerde yaz sıcaklıkları ve bazı bölgelerdeki yetersiz yağışlardan kaynaklanan kısmi sorunlara rağmen artan verimi ile üretimini 2,3 milyon ton artırarak 66 milyon tonun üzerine yükseltmiştir.

Ukrayna'da bölgesel kuraklıklar, ekim alanı artışı ile birlikte bir önceki döneme göre sınırlı verim azalışı söz konusu iken Rusya'daki düşük oranlı alan artışına karşın verimde %20'ye yakın yüksek artış gerçekleşmiştir. Bu gelişmeler Ukrayna'nın üretimini 35,8 milyon ton ile bir önceki dönemle aynı miktarda tutarken, Rusya'nın mısır üretimi 3 milyon ton kadar artırarak 14,3 milyon tona çıkarmıştır.

Yüksek miktarda mısır kullanıcısı olan Meksika'da daralan ekim alanı ile birlikte üretim de azalmış ve 26,5 milyon tona gerilemiştir.

Kullanım

Küresel mısır kullanım miktarı 1,1 milyar tonu ülke içi kullanım olmak üzere 1,6 milyar ton olmaya devam ediyor...

Mısırın en önemli kullanım alanı yem üretimi olup, küresel düzeyde ülke içi mısır kullanımının %63'ü bu amaçla kullanılmaktadır (Tablo 1, Grafik 2). Çin ve Hindistan gibi nüfusu oldukça yüksek olan ülkelerin yanı sıra gelişmekte olan birçok ülkede hayvansal ürün talebinin giderek artmasına ek olarak Brezilya gibi et ihracatını geliştiren ülkeler dikkate alındığında, mısır talebini gelecekte de yönlendirecek faktörler arasında yemin ağırlığını koruyacağını, hatta daha da yükseltebileceğini göstermektedir. OECD-FAO Agricultural Outlook 2020-2029 raporuna göre 2029'da yemlik mısır kullanım

oranı %60 miktarı da 791,3 milyon ton olması beklenmektedir (OECD, 2020).

2017/2018'de mısır hasadının azaldığı Sırbistan, Ukrayna gibi ülkelerde azalan üretim yem amaçlı mısır kullanımını azaltırken Rusya'da artan buğday üretimi nedeniyle yem üretiminde bu ürünün kullanımının artması mısır kullanımını azaltmıştır. Çin, Güney Kore, Suudi Arabistan ve Vietnam gibi ülkelerde ise çoğunlukla hayvancılık sektörünün artan talebi ile yem amaçlı mısır kullanımında artış olmuştur. Brezilya'da artan üretim mısırın yemde kullanımını özendirirken, benzer durum Meksika'da da olmuştur. En büyük mısır üreticisi olan ABD'de yem amaçlı mısır kullanımı 4 milyon ton kadar azalmış etanol amaçlı kullanım ise aynı miktarda artmıştır. ABD'de etanol amaçlı mısır kullanım oranı %35-%40 kadardır.

Tablo 1. Dünya mısır arzı ve kullanımı (milyon ton)

	2017/2018	2018/2019	2019/2020 (Tahmin)	2020/2021 (Öngörü)
Ekim alanı (milyon ha)	191,5	192,1	193,3	197,0
Verim (ton/ha)	5,63	5,85	5,78	5,81
ARZ				
Başlangıç stokları	352,2	340,8	319,8	303,3
Üretim	1.078,6	1.123,4	1.116,2	1.144,6
İthalat	151,0	164,4	165,8	178,2
Toplam	1.581,7	1.628,5	1.601,8	1.626,2
KULLANIM				
Ülke içi kullanım	1.092,3	1.127,0	1.127,5	1.150,0
Yem	672,9	703,4	713,6	725,7
Gıda, Tohum, Endüstriyel	419,4	423,6	413,8	424,3
İhracat	148,6	181,7	171,0	184,8
Bitiş stokları	340,8	319,8	303,3	291,4
Toplam	1.581,7	1.628,5	1.601,8	1.626,2
Yem/kullanım oranı (%) ^{1/}	61,6	62,4	63,3	63,1
Stok/kullanım oranı (%) ^{2/}	21,5	19,6	18,9	17,9

Kaynak: Ek Tablo 1, Ek Tablo 2

1/ Yem amaçlı kullanım miktarının ülke içi kullanıma oranıdır

2/ Bitiş stoklarının toplam kullanıma oranının yüzdesidir.

2018/2019 yem amaçlı mısır kullanımının 703 milyon tona yükseldiği pazarlama yılıdır. Latin Amerika ve Çin'deki artış bunda etkilidir. Çin'de yem dışında nişasta ve etanol amaçlı mısır kullanımındaki artış da dikkat çekicidir.

ABD'de azalan mısır üretimi toplam kullanımı azaltırken etanol başta olmak üzere endüstriyel kullanımdaki azalmaya karşın yem amaçlı kullanımın arttığı görülmektedir.

2019/2020 küresel mısır kullanımında bir önceki yıla göre 1 milyon gibi düşük miktarlı artış olmuştur. Yem amaçlı kullanımda 10 milyon tonluk artış olurken yem dışı alanlarda özellikle de etanol amaçlı kullanımda hızlı azalma olmuştur.

ABD başta olmak üzere bu azalmanın en önemli etkeni COVID-19 olmuştur. COVID-19'un küresel düzeyde üretim üzerinde bölgesel etkileri söz konusu iken kullanım üzerindeki etki özellikle ABD kaynaklıdır. ABD'de yem amaçlı kullanım bir önceki döneme göre 10 milyon ton artarken diğer sektörlerde kullanılan miktar farklı kaynaklara göre 10-13 milyon azalmıştır.

2018 Ağustosta Afrika Domuz Ateşi'nin hızlı yayılması ile birlikte Çin'de kullanımda sınırlı artış olmuştur.

Rusya ve Meksika'da hayvancılık sektöründen gelen yüksek taleple birlikte mısırın yem üretiminde kullanım miktarı artmıştır. Rusya'da bu miktar 8,7 milyon, Meksika'da da 25,6 milyon tondur.

Arjantin ve Brezilya'da da artan hızlı üretim kullanımı artırmıştır. 2017/2018 – 2019/2020 döneminde mısır kullanımı Arjantin'de 1,5 milyon artarak 13,5 milyon tona, Brezilya'da da 5,5 milyon artarak 69 milyon tona yükselmiştir.

FAO-AMIS verilerine göre gıda amaçlı mısır kullanımı 140 milyon tondur ve büyük bölümü az gelişmiş ülkelerde tüketilmektedir. 2019/2020'de gıda amaçlı kullanım özellikle Afrika ve Latin Amerika'da hızlı artmıştır. Asya'da ise az da olsa azalmıştır.

Etanol ve nişasta gibi ürünlerden oluşan endüstriyel kullanım 300 milyon tonun üzerindedir. Etanolde en büyük üretici olan ABD'de bu ürünün üretimi amacıyla kullanılan mısır miktarı 11 milyon ton azalarak 126 milyon ton olmuştur.

Çin'de artmaya devam eden nişasta üretimi ile birlikte endüstriyel amaçlı mısır kullanımı IGC verilerine göre 84 milyon tona ulaşmıştır.

Ticaret

2017/2018-2019/2020 döneminde 300 milyon tondan 340 milyon tona yükselen ticaret hacmi...

2017/2018, ihracat tarafında Brezilya'nın etkisi ile daralma olan pazarlama yılı olmuştur. Brezilya'da üretim azalışı ihracatı 32 milyon tondan, 24 milyon tona geriletmiştir. ABD 2016/2017'ye göre 3,6 milyon ton kadar daha fazla olan 62 milyon ton mısır ihraç etmiştir. Bu miktar ile ABD küresel mısır ihracatının da %42 gibi çok yüksek bir bölümünü tek başına yapmıştır. Arjantin'in ihracat miktarı da üretimine paralel biçimde azalmış ve 22,5 milyon ton olmuştur. Ukrayna'da da ihracat 18 milyon tona gerilemiştir.

Mısır ithalatında önceki dönemlerde ilk sırada yer alan Japonya 3. sıraya gerilerken, AB 3 milyon ton daha artarak 18 milyon tona ulaşan miktarı ile ilk sıraya yerleşmiştir. AB'yi yine geleneksel mısır ithalatçısı olan Meksika 16,1 milyon ton ile izlemiştir.

2018/2019'da ihracatta 33 milyon tonluk artışla 182 milyon tona ulaşılmıştır. ABD azalan üretimine paralel olarak ihracatının 9 milyon ton azalması ile birlikte 52 milyon tona gerilemesine rağmen en büyük ihracatçı olmaya devam etmiştir. Üretimleri yüksek miktarlı artan Brezilya ve Arjantin'in her birinin ihracatı 15 milyon ton kadar artarak sırasıyla 40 milyon ton ve 37 milyon ton olmuştur.

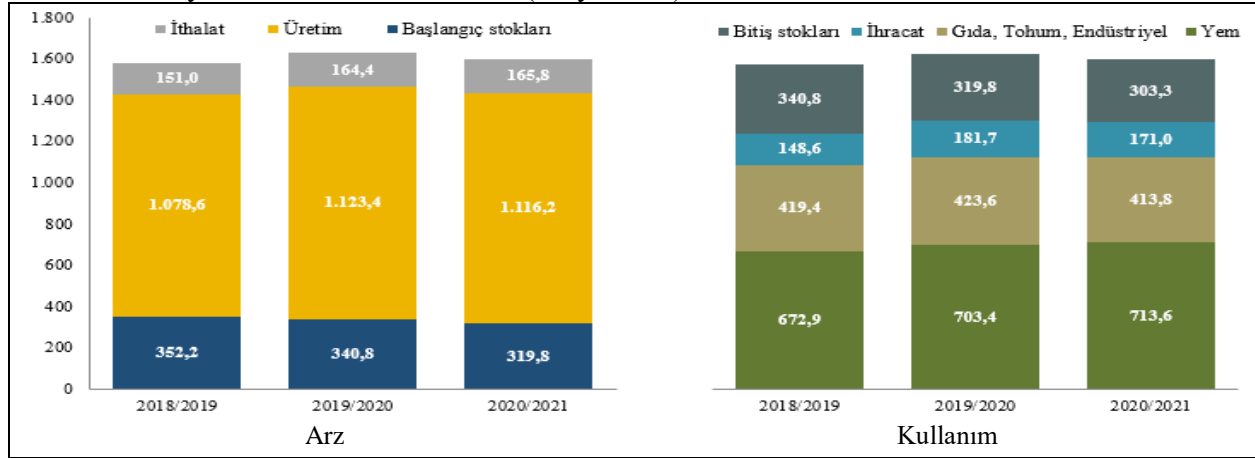
İthalatta AB, Japonya ve Meksika bir önceki dönemde olduğu gibi ilk üç sırayı almıştır. Üretimi 2 milyon tonla kullanımının oldukça küçük bir bölümünü oluşturan Japonya geleneksel olarak net ithalatçıdır ve 16 milyon ton mısır ithalatı yapmıştır. Üretimi azalmamasına rağmen yem amaçlı kullanımı artan Avrupa Birliği yaptığı 25 milyon ton ithalatı ile ilk sıradadır. Meksika yüksek üretimine rağmen talebi yüksek olan bir ülkedir ve 16 milyon ton olan ithalatı ile ikinci en büyük ithalatçı olmuştur.

2019/2020'de küresel ticarete büyük paya sahip ABD ve Brezilya gibi ülkelerin ihracatındaki azalma toplam ihracatı 171 milyon tona geriletmiştir. ABD'de üretim

azalması ihracatı etkilerken, Brezilya'da üretim artışının sınırlı kalmasına karşın artan kullanım ihracat artışını da sınırlamıştır. ABD azalmaya rağmen 45 milyon ton ile en büyük ihracatçı olmaya devam ederken Brezilya 34 milyon ton ihracat yaparak üçüncü sırada yer almıştır. Arjantin ise 38 milyon ton ile Brezilya'nın önüne geçerek ikinci en büyük ihracatçı olmuştur.

AB önceki sezondan kalan stoklarından dolayı ithalatını azaltmıştır. Bununla birlikte yine de en büyük ithalatçı olmuştur. Meksika'da ikinciliği koruyarak 16,5 milyon ton mısır ithal etmiştir. Japonya ve G. Kore bu ülkeleri takip ederken İran, Vietnam ve Türkiye de mısır ithalatını artırmıştır.

Grafik 2. Dünya mısır arzı ve kullanımı (milyon ton)

Kaynak: Ek tablo 2

Fiyat

2017/2018 – 2019/2020 döneminde ortalama fiyat azalma trendinde

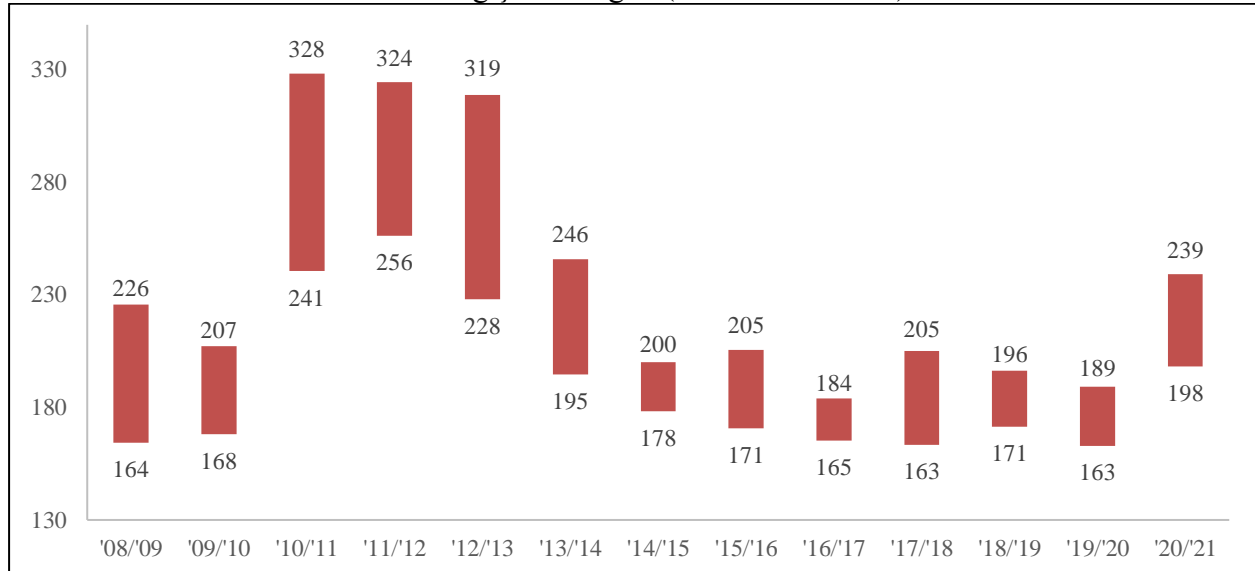
2017/2018'de IGC GOI mısır endeks aralığı 163-205'e, ortalama fiyat da 172,5 \$/tona çıkmıştır. Bu veriler ortalama fiyatın bir önceki döneme göre 5 \$/ton daha yüksek olduğu göstermektedir. Ancak daha önemlisi fiyatlardaki dalgalanmanın arttığını ortaya koymaktadır.

Azalan üretime karşın yüksek başlangıç stokları ile arz az da olsa artmıştır. Ancak ABD'deki lojistik sorunlar ile birlikte Güney Amerika'daki olumsuz hava koşullarına bağlı üretim düşüşü beklentisi fiyatları yukarı yönlü hareket ettirmiştir. Fiyatların sürekli artış eğilimi gösterdiği pazarlama yılının son 4-5 ayı içerisinde gerileme eğilimi görülmüştür. Ancak bu aylarda 178,5 \$/ton ile en düşük seviyenin söz konusu olduğu Temmuz ayı fiyatı dahi pazarlama yılı başlangıcındaki 163,8 ton/dan ve

bir önceki pazarlama yılının ortalaması olan 165 \$/tondan 14-15 \$/ton kadar daha fazladır. Diğer yandan, fiyat gelişimindeki bu genel durum sadece mısır için değil arpa vb. diğer yemlik kullanımı olan tahıllar için de geçerlidir.

2018/2019 ortalama fiyatta 0,5 \$/ton gibi çok düşük değerli bir değişim olmakla birlikte endeks değişim aralığının dolayısıyla dalgalanma şiddetinin azaldığı pazarlama yılı olmuştur. 171 – 196 aralığında olan endekste değişim 25 puan iken bir önceki pazarlama yılında bu değer 42 puandır.

Artan üretimle birlikte yüksek stoklarla uluslararası piyasada artan mısır arzı ve rekabet fiyatın artmasını engellerken dalgalanmayı da azaltmıştır. ABD'de lojistik sorunların devamı ve Güney Amerika'daki hava koşulları nedeniyle oluşan negatif görünüme rağmen fiyatta önemli bir değişim olmaması ile birlikte yüksek arzın yukarı yönlü hareketi engellemesi dikkat çekicidir.

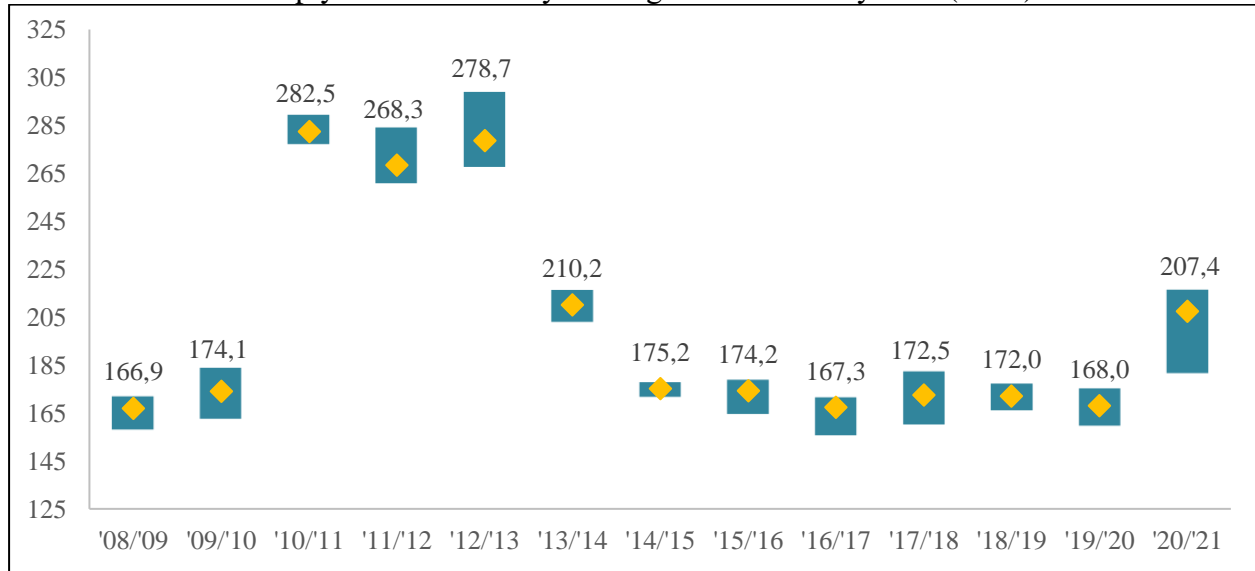
Grafik 3. IGC-GOI mısır endeksi değişim aralığı ^{1/} (2000 Ocak = 100)

Kaynak: Ek tablo 6

1/ 2020/2021 pazarlama yılı verileri 3 aylıktır

2019/2020'de ortalama fiyat 168 \$/tona gerilerken endeks de 163 - 189 aralığında kalmakla birlikte aradaki 33 puan

dalgalanmanın önceki döneme göre daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Grafik 4. Uluslararası piyasalarda mısır fiyat aralığı ve ortalama fiyatları (\$/ton) ^{1/2}

Kaynak: Ek tablo 5

1/ 2019/2020 pazarlama yılı verileri 2 aylıktır

2/ ABD, Brezilya, Arjantin, Ukrayna ve Karadeniz bölgesi ihracat fiyatları ortalamasıdır

Fiyatın 2018/2019'da yüksek arzla birlikte aşağı yönlü hareketine ek olarak COVID-19'un talebi neredeyse durdurması ve getirdiği

belirsizlik azalma hızını artırmıştır. Örneğin, ABD'de mısır fiyatları, yakıt ve etanol üretimini hızla yarıya indiren COVID-19 kaynaklı hareket kısıtlamalarından etkilenmiş, bu da

petrol fiyatlarının negatif seviyelere düşmesine ve buna bağlı olarak ABD mısır fiyatlarının 2006'dan bu yana en düşük seviyelerine kadar gerilemesine neden olmuştur.

Güney Amerika'da ise yüksek arz ve değer kaybeden para birimleri 2019/20 boyunca mısır fiyatlarını nispeten düşük tutmuş, ancak COVID-19 limanları ve değer zinciri operasyonlarını aksattığı için fiyatlar 2020'nin başlarında daha da düşmüştür. Nitekim 2019/2020'de uluslararası piyasalarda Arjantin mısırının fiyatı bir önceki döneme göre 166 \$/ton'dan 163 \$/tona, Brezilya mısırının fiyatını ise 174 \$/tondan 168 \$/tona gerilemiştir.

Stok

2017/2018'den 2019/2020'ye kadar stoklar 341 milyon tondan 303 milyon tona kadar gerilemiştir. Bu gerilemede dönem içerisinde sürekli artan talep ve yüksek ihracat rakamları etkili olmuştur.

Çin 200 milyon ton ile en büyük stok miktarına sahip ülkedir. Bununla birlikte stokları her yıl 10 milyon ton kadar azalmaktadır. Bu veriler Çin'in mısır stoklarının toplam küresel arzın %10'dan fazlası kadar olduğunu ortaya koymaktadır. Artan talep Çin'i yüksek miktarda stok yapmaya iterken iç kullanımının %80'i kadar stok yapması dikkat çekicidir. Üretimde ikinci olmasına rağmen ABD'nin ve Güney Amerika ülkelerinin etkili olduğu uluslararası piyasalarda bu miktarda stok ile Çin'in piyasa dengelerini değiştirme olasılığı yüksektir. Nitekim son yıllarda özellikle ABD ile Çin arasındaki ticaret sorunları ve COVID-19'un etkisiyle Çin'in yüksek miktarda tarım ürünü stoklama politikası izlediği ve uluslararası piyasalardan ürün çektiği yönünde yorumlar sıklıkla yapılmaktadır.

ABD 50 milyon ton ile en büyük ikinci stok miktarına sahip ülkedir. Bu ülkenin stok miktarı son bir kaç dönemde azalma gösteren üretimine bağlı olarak düşmüştür.

DÜNYADA ÖNGÖRÜ¹ 2020/2021

2020/2021 pazarlama yılında dünya mısır üretiminin artarak FAO'ya göre 1.160 milyon ton, USDA'ya göre 1.145 milyon ton IGC'ye göre de 1.156 milyon ton olması beklenmektedir.

Üretim

Üretim tahminleri yapıldığı döneme ve yapan kuruma göre değişim gösterebilmektedir. Bu raporun hazırlandığı Aralık ayı itibarıyla FAO-AMIS tahminleri 2020/2021 için mısır üretiminde 22 milyon tonluk, USDA 28 milyon tonluk, IGC de 32 milyon tonluk artış öngörmektedir. Bu öngörülere göre küresel mısır üretimi 1.150 milyon civarında olacaktır.

Tüm üretim öngörülere yukarı yönlü olsa da küresel üretime oranla oldukça düşük miktarlıdır. Dolayısıyla projeksiyonlarda farklılıklar olsa da üretimin son birkaç pazarlama yılında olduğu gibi 1,1 milyar ton seviyesindeki seyrini sürdüreceği söylenebilir.

ABD'de üretimin Iowa ve Colorado'daki kuraklık ve kasırga gibi olumsuz faktörlere karşın, Illinois ve Minnesota'daki yüksek verimle birlikte ülke genelindeki ekim alanı artışıyla beraber bir önceki dönemden 22,5 milyon ton daha fazla olan 368,5 milyon tona ulaşması beklenmektedir.

Brezilya'da az yağış nedeniyle bazı bölgelerde azalma oluşan verimde bazı bölgelerde ise olumlu koşullar nedeniyle artış gerçekleşmiştir. Fiyat kaynaklı etkenlerle artan ekim alanı genişlemesi de buna eklenince üretimin 110 milyon ton gibi rekor düzeye çıkması beklenmektedir. Arjantin'de ise ekim alanı ve verimde değişme olmaması üretimi 50 milyon tonda tutmuştur. USDA üretim miktarını bu şekilde tahmin ederken FAO-AMIS ise Brezilya'nın 102,5 milyon ton, Arjantin'in de 58,5 milyon ton mısır üretimi olacağını tahmin etmektedir.

Çin'de bazı bölgelerde sel ve fırtına gibi etkenler olmakla birlikte üretimin 260 milyon tonluk seviyesini koruması beklenmektedir.

Ticaret, Kullanım ve Stok

2019/2020'de COVID-19 etkileri ile tüketimdeki durağanlığın, 2020/2021'de 22,5 milyon tonluk artışla birlikte yeniden normal trendine döndüğü ve toplam küresel kullanımın 1.150 milyon tona çıktığı tahmin edilmektedir. ABD'de etanol kaynaklı azalma kısmen telafi edilirken, Brezilya'da biyodizel harmanlama hacmindeki artışın etanol üretimini de artırması ve toparlanmayı desteklemesi beklenmektedir. Çin'de nişasta üretiminin devamı ile birlikte kullanımın artması beklenmektedir.

ABD'nin önceki yıllardaki azalmanın ardından üretimine paralel biçimde 67 milyon tona çıkardığı ihracatı ile uluslararası piyasalardaki konumunu devam ettirmesi bekleniyor. Arjantin'in 2019'un sonunda uyguladığı vergilerle ihracatı 34 milyon tona düşmüştür. Çin'in yurtiçi piyasalardaki yüksek fiyatlarına karşın uluslararası piyasalardan mısır çekmeye devam ederek ithalatını 13 milyon tonun üzerine çıkarmıştır.

Tüm tahminler yılsonu stoklarının ise azalacağını, 266 milyon ton (FAO ve IGC) -308 milyon ton (USDA) aralığında olabileceğini göstermektedir.

Fiyat

2020'nin başlarında COVID-19 endişesi ile birlikte fiyatların baskı altına alınması

¹ Bu bölümde verilen tahminler FAO, OECD ve IGC tarafından belirli varsayımlarla birlikte mevcut durumu dikkate alarak yapılmıştır ve bu kuruluşların periyodik yayınlarından alınmıştır.

piyasalarda etkili olmuştur. Bu da fiyatların aşağı yönlü hareketini hızlandırmıştır. Temmuzda ABD’de lojistik aksaklıklara bağlı olarak daralan arzın yanı sıra Ukrayna’da üretimde azalma beklentisi fiyatları yukarı çekmiştir. Bu gelişimlerle girilen 2020/2021 pazarlama yılının ilk ayı olan Eylül ayında IGC GOI alt endeksi yükselerek son 28 ayın zirvesine ulaşmıştır. Düşük üretim beklentileri, daralan liman lojistiği, devam eden Çin alım ilgisi ve beklenenden düşük stoklar nedeniyle, ABD tekliflerindeki artışlar dikkat çekmiştir. İhracatçılar yoğun bir nakliye programını kapsayacak şekilde tedarik sağlamaya çalıştıklarından Arjantin'deki FOB değerleri de benzer şekilde güçlü olmuştur. Brezilya'nın mısır pazarı, güçlü denizaşırı ülkeler ve yerel talep ile birlikte zaman zaman isteksiz çiftçi satışı ve erken ekim gecikmeleri nedeniyle güçlenmiştir. Ukrayna'da kötüleşen hava koşullarına ek olarak, ihracat fazlasının azalması yönünde tahminler oluşmuştur. Tüm bunlar uluslararası piyasalarda fiyatların ortalama olarak 184 \$/tonun üzerine çıkmasını sağlamıştır.

Ekimde ise dünya mısır ihracat fiyatlarındaki artış hız kazanmış, IGC GOI mısır alt endeksi, bir önceki aya göre ortalama %16 artışla altı yılın en yüksek seviyesine yükselmiştir. Bu artışlar ABD fiyatlarındaki artışlar, Çin tarafından devam eden alımlarla ve USDA'nın azalan üretim tahmininden kaynaklanmaktadır. Brezilya'da kotasyonlar, güçlü talep ve kuraklıkla ilgili endişeler nedeniyle sınırlı satışlar nedeniyle artmıştır. Ukrayna'da üretim azalışına ek olarak ihracat kısıtlamalarının olabileceğine ilişkin endişeler fiyatların artmasını sağlamıştır. Bu gelişmeler uluslararası piyasalarda mısır fiyatlarını 213 \$/ton seviyesinin üzerine taşımıştır.

Kasım ayında da artışını devam ettirerek 224,5 \$/tona kadar artan fiyata bağlı olarak IGC GOI mısır alt endeksi de 239 puanı aşmıştır. Endeks

bu değeri ile 2013/2014'den bu yana olan en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

OECD-FAO tahminlerine göre 2021'de uluslararası mısır fiyatının ortalama 171 \$/ton olması beklenmektedir. 2020'nin sonunda fiyatın 220 \$/tonu aşmış olması bu beklentinin gerçekleşme ihtimalini zayıflatsa da 2020/2021'in henüz başlarında oluşan bu fiyatın ilerleyen dönemlerde ne düzeyde olacağı izlenmelidir. Bu anlamda Ukrayna gibi ülkelerde azalış beklentisine karşın ABD ve Brezilya gibi ülkelerin etkisi ile küresel üretimde artış beklentisinin yanı sıra Çin'in ithalat politikası ve COVID-19'un seyrine bağlı gelişmelerin fiyat üzerindeki etkisinin önemli olacağı düşünülmektedir.

TÜRKİYE'DE DURUM ve TAHMİN

Yem sanayi başta olmak üzere nişasta bazlı şekerler ile gıda sektöründe ve diğer sektörlerde çeşitli kullanım alanına sahip olan mısır, son yıllarda alternatif kullanım alanı olarak biyoyakıt üretiminin yanı sıra üretim miktarındaki artış ve ekim alanlarındaki coğrafi değişim ile gündeme gelmektedir. 2019/2020 pazarlama yılında mısır üretimi, 6,5 milyon ton olmuştur. Tüketimin ise 8 milyon ton civarında olduğu tahmin edilmektedir. Çok yüksek seviyedeki üretime karşın tüketim kaynaklı oluşan arz açığı son yıllarda yüksek miktarda ithalatla karşılanırken, biyogüvenlik uygulamaları ve ticaret kolaylıkları ithalat yapılan ülkeleri değiştirmiştir.

Mısır, sulama imkanlarının artışı, rakip ürünlere oranla yüksek karlılık, TMO alımları, destekleme politikası ile yem talebindeki artış gibi faktörlere bağlı olarak çiftçiler arasında tercih edilen ürün konumundadır (USDA, 2016).

Son 20 yılda artan üretim miktarında teknik yönlü etkenlerin yanı sıra pazar yönlü bazı etkenlerin de payı bulunmaktadır.

İklim faktörlerinin yanı sıra üretim tekniklerinin gelişmesi ile mısır tarımının kolaylaşması verimi olumlu yönde etkilerken, Güneydoğu Anadolu ve İç Anadolu'da artan sulama imkanları, üretimin teknik yönlü etkenlerinin başında gelmektedir. Bunlar 2000'li yılların ilk yarısındaki 400 kg/dekarlık verimin, son yıllarda 900 kg/dekara aşan miktarlara ulaşmasını sağlamıştır. Bu değişim, özellikle 2000'li yılların ikinci yarısında artan talebe bağlı olarak ortaya çıkan pazar büyümesinin yanı sıra dönemsel etkilerle pamuğa alternatif olarak daha yüksek gelire sahip olması, yüksek fiyat, destekleme ve sulama alanlarının genişlemesi gibi faktörlerle oluşan ekim alanlarındaki artışların yüksek verimli bölgelerde yoğunlaşması ile oluşmuştur. Mısır ekiminin düşük verim seviyesine sahip Karadeniz Bölgesi'nde azalırken, 700-800 kg/dekara kadar çıkabilen yüksek verime sahip Ege, Güneydoğu Anadolu ve Batı Anadolu'da artmış olması da bu faktörlerin sonucudur.

Mısır üretim artış hızını artıran pazar yönlü etkenler arasında en önemlileri olan fiyat ve karlılık açısından da mısır önemli avantajlar sağlamaktadır. Ayrıca yem ve nişasta sanayi

başta olmak üzere işleme sanayinin genişlemesi de sağladığı pazarın büyümesi açısından önemlidir.

Üretim

2017/2018'de verimde 14 kg/da azalırken, alan 410 bin dekar, üretim de 500 bin ton azaldı...

2015/2016'da 6,4 milyon ton ile en yüksek seviyesine ulaşan mısır üretimi 2016/2017'de bu düzeyi korurken, 2017/2018'de 5,9 milyon tona gerilemiştir. Bu azalmada pamuk ve yağlı tohum desteklerindeki artışla birlikte üreticinin pamuğa yönelmesi en önemli etkidir. Güneydoğu Anadolu'da üreticilerin buğdayın ardından ikinci ürün mısır ekimi yerine buğday ve pamuk ekimine yönelmeleri bu duruma örnektir.

Konya vb. su kısıtı olan yerlerde mısıra destekleme ödemesi yapılmaması da üretim miktarını etkilemiştir. Özellikle ikinci üründe etkili olan aşırı sığağa bağlı verim düşmeleri, üretim azalmasına neden olan diğer bir faktördür.

Üretimin bölgesel dağılımı yapısal olarak önceki yıllardan farklı değildir. Akdeniz Bölgesi 2/3'ü Doğu Akdeniz illerinde olmak üzere 1,9 milyon ton ile toplam üretimin %33'ünü sağlamaya devam etmiştir. Adana 1 milyon ton ile yine bölgenin ve ülkenin en büyük üretici ilidir. Bölgede üretim 205 bin ton kadar azalırken, bunun 101 bin ton kadar Hatay'da, 50 bin tonu da Adana'dadır.

Hatay'da yüksek düzeyli olmak üzere her iki ilde de pamuğa geçiş en önemli etkidir.

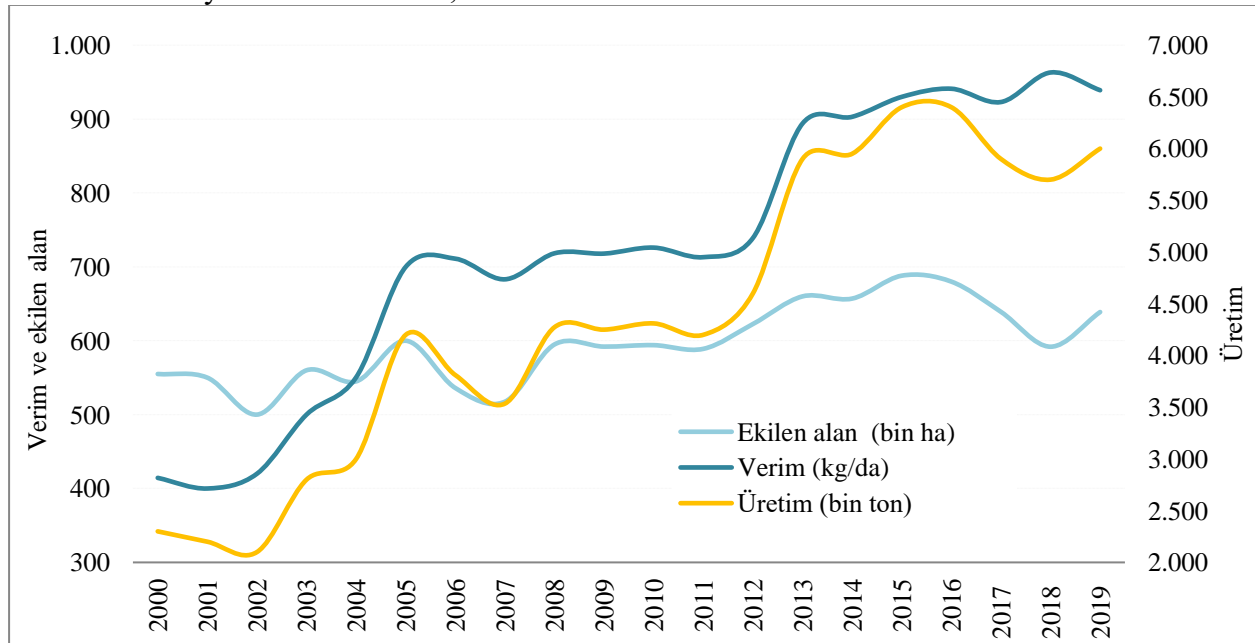
Güneydoğu Anadolu Bölgesi ise 2015/2016'da 2 milyon tona ulaşan üretimi ile Akdeniz'in en önemli rakibi iken 2016/2017'de 1,6 milyon ton mısır üretmiş, 2017/2018'de ise bu rakam 226 bin ton daha düşerek 1,4 milyon ton olmuştur. Bölgede özellikle Şanlıurfa ve Diyarbakır'da mısır ekim alanının azalmasına karşın pamuk ekim alanının artması bu durumu açıklamaktadır. Nitekim Şanlıurfa'da mısır ekim alanı daralması 182 bin dekar, pamuk ekim alanı genişlemesi ise 434 bin dekadır. Bu da pamuğun bu ilde mısırdan olduğu kadar diğer ürünlerden de alan aldığı ortaya koymaktadır. İkinci ürünün büyük paya sahip olduğu Mardin'de aynı durum gerçekleşmemiş ve bu il 30 bin tonluk azalmayla birlikte 517 bin ton mısır üretimi yapmıştır. İldeki pamuk üretiminde de benzer azalmanın olması mısırdan pamuğa kayış olmadığını ve azalmanın daha çok iklimsel faktörlerden kaynaklandığını göstermektedir.

Ege, il itibarıyla da olsa yine pamuk başta olmak üzere diğer ürünlere geçişin etkili olduğu bölge olmuştur. Son 10 yıllık dönemde gösterdiği gelişimle birlikte geleneksel mısır

üretim bölgesi niteliği kazanan, geleneksel pamuk üretim bölgesi olma özelliği ise çok daha eski olan Aydın'da üretimin 2016/2017'de %23,2, 2017/2018'de ise %41,2 gerilemiş olması bu durumu net biçimde açıklamaktadır. Diğer yandan, %10-%27 arasında değişen oranlarda olmak üzere Manisa ve Denizli gibi illerdeki üretim azalışı da bölgenin toplam üretiminin azalmasını sağlamıştır. Sözü edilen bu gelişim üretim miktarını %15 düşüşle birlikte 775 bin tondan, 644 bin tona geriletmiştir. Manisa ve İzmir bölgenin en önemli üreticileri olmayı sürdürürken iki ilin toplam üretimi 492 bin tondan fazladır.

Batı Anadolu, Orta Anadolu ve Doğu Marmara sırasıyla %3,9, %26,7 ve %9,6 oranına üretim artışlarının sağlandığı bölgeler olmuştur. Bu 3 bölgenin toplam üretimi de 1,5 milyon ton sınırını aşmıştır. Orta Anadolu'nun bu üretim içerisindeki payı 104 bin ton gibi düşük bir miktarda olmasına karşın %26,7'lik üretim artışına sahip olması ile dikkat çekmektedir. Diğer yandan, bölge diğer iki bölge ile birlikte mısır ekim alanı genişlemesi açısından bir kuşak oluşturması ile de önemlidir. Sözü edilen bu kuşaktaki en önemli üretici iller Konya (622 bin ton), Sakarya (316 bin ton) ve Karaman'dır (258 bin ton).

Grafik 5. Türkiye mısır ekim alanı, üretimi ve verimi

Kaynak: Ek Tablo 7

Tablo 2. Türkiye mısır denge tablosu (bin ton)

Piyasa yılı	'15/'16	'16/'17	'17/'18	'18/'19	'19/'20
Ekilen alan (bin ha)	688,2	680,0	639,8	591,9	638,9
Üretim	6.400,0	6.400,0	5.900,0	5.700,0	6.000,0
Üretim kayıpları	192,0	192,0	177,0	171,0	
Verim	930,0	941,1	923,2	963,0	939,2
Arz (Kullanım)	6.811,7	7.633,5	8.475,1	9.211,4	
Kullanılabilir üretim	6.208,0	6.208,0	5723	5.529,0	
İthalat	603,7	1.425,5	2.752,1	3.682,4	
Yurt içi kullanım	5.912,9	7.074,3	7.804,2	7.866,2	
Tüketim	1.028,4	1.571,0	1.201,6	1.192,1	
Tohumluk kullanım	17,2	17,0	16,0	14,8	
Yemlik kullanım	4.656,0	5.276,8	6.379,6	6.450,5	
Endüstriyel kullanım	25,1	23,3	35,3	43,0	
Kayıplar	186,2	186,2	171,7	165,9	
İhracat	603,8	728,3	669,9	1.496,4	
Stok değişimi	295,0	-169,2	1,1	-151,3	
Kişi başına tüketim (kg)	13,1	19,7	14,9	14,5	
Yeterlilik derecesi (%)	105,0	87,8	73,3	70,3	

Kaynak: Ek tablo 7

2018/2019'da bir önceki pazarlama yılında üretimde görülen gerileme devam etmiş ve 5,7 milyon ton olmuştur...

Yağlı tohumlar ve pamuktan elde edilen gelirin destekleme politikası ile birlikte avantajlı hale gelmesi mısır üreticilerinin ekim kararını etkileyerek ekim alanını daraltmıştır. Örneğin, Harran'da üreticilerin birinci ürün olarak buğdaya ikinci ürün olarak da pamuk üretimine yöneldiği görülmüştür. Nitekim ikinci ürün mısırdaki ana üretim bölgesi olan Mardin ve Şanlıurfa'da ekim alanları sırasıyla %49 ve %11 azalmıştır. Ülke genelinde bir önceki döneme göre ikinci ekim alanı da %29 oranında gerilemiştir. Birinci ürün mısır ekim alanlarında ise alan azalması yoktur. En büyük ekim alanına sahip olan hem Konya hem de Eskişehir'de %68'lik ekim alanı genişlemesi olmasına rağmen Adana, Sakarya, Manisa, Diyarbakır, Mersin vb. illerde de birinci ürün ekim alanındaki daralmalar toplam alanda %7'lik (472 bin da) daralmaya neden olmuştur. Bu veriler üretim azalmasının temel etkeninin ikinci ürün başta olmak üzere ekim alanındaki daralma olduğunu ortaya koymaktadır.

Konya başta olmak üzere Adana, Manisa, Mardin gibi mısır üretiminde ilk sıralarda gelen illerde artan verim %4 yükselişle 963 kg/da olmuş ve alan azalmasının olumsuz etkisini yavaşlatmıştır.

Konya bu pazarlama yılında 434 bin da artırdığı ekim alanı ile en büyük mısır ekim alanına sahip il olmuştur. Veriminin de 975 kg/da'dan 1.028 kg/ha'a çıkması ile birlikte Konya ürettiği 1,1 milyon ton ile en fazla mısır üreten il olmuştur. İç Anadolu'da mısır ekim alanının hızlı geliştiği diğer il Karaman ve Eskişehir'dir. Karaman'da mısır üretimi %19 artarak 308 bin tona ulaşmıştır. Bu miktar ile Karaman 2018/2019'da üretim artışı sağlayan az sayıdaki illerden birisi olmuştur. Eskişehir'de 2017/2018'e göre 50 bin da daha fazla olan 130 bin da alanda 122 bin ton mısır üretimi yapılmıştır.

Akdeniz bölgesinin mısır üretimi yapılan en önemli ili olan Adana hem ekim alanı hem de üretimde ikinci sıradadır. 2017/2018'e göre ekim alanı %21, üretim de %19 oranında azaldığı ilde daha önceki bölümlerde söz edildiği gibi pamuk başta olmak üzere alternatif ürünlere geçiş etkilidir. Bölgenin mısır

üretiminde öne çıkan diğer illeri olan Osmaniye, Mersin ve Hatay'da da üretimde gerileme görülmüştür. Çukurova bölgesinde kısmen aşırı yaz sıcaklıklarının oluşmasına rağmen bu illerin tamamında verim artarken üretimin azalmasının tek nedeni ekim alanındaki azalmadır.

Mısır üretiminin tamamının ikinci üründen oluştuğu Mardin'de üretim 35 bin ton kadar azalarak 483 bin ton olmuştur. Ekim alanındaki azalma %11 gibi yüksek oranlı iken verimin 1.007 kg/da'dan 1.0058 kg/da'a çıkması ilin üretiminin daha fazla azalmasına engel olmuştur. Şanlıurfa Güneydoğu Anadolu'nun mısır üretiminde yüksek paya sahip diğer ilidir. Ekim alanının %50 azaldığı ilin 2018/2019 üretimi de %48 oranında azalarak 215 bin tona gerilemiştir ve bunun %98'i ikinci üründür. Bu azalma rekor sayılabilecek düzeydedir. İlde pamuk üretiminin 813 bin tondan 1 milyon tonun üzerine çıkmış olması ikinci üründe mısırdan pamuğa geçiş olduğunu net biçimde göstermektedir. Diyarbakır 218 bin ton ile en büyük üretime sahip iller arasında 9. sıradadır ve hem bölge hem de toplam açısından önemli katkı sağlamaktadır.

Süt başta olmak üzere hayvancılığın önemli gelişim gösterdiği ve yem sektörünün Ege'deki ölçeği dikkate alındığında mısırın bölge için önemi ortaya çıkmaktadır. Buna bağlı olarak bölgede Manisa'ya ek olarak Denizli, İzmir, Aydın gibi illerde de mısır ekimi yapılmaktadır. 2018/2019'da sayılan bu illerden Denizli dışında hepsinde üretim azalması yaşanmıştır. Bölgede en fazla mısır üretimine sahip il olan Manisa geleneksel pamuk ekim alanlarından mısıra geçişin olduğu yerlerdendir. İlde 2018/2019'da tersine gelişimle pamuğa dönüş olmuştur. İldeki mısır üretiminin 319 bin tondan 275 bin tona gerilemiş olması buna karşın pamuk üretiminin %11 artması bunun işaretidir. Bu durum, mısır pamuk rekabetinin önceki pazarlama yılında olduğu gibi Ege'de de Çukurova ve GAP bölgesine paralel biçimde pamuk lehine geliştiğini ortaya koymaktadır.

Sakarya ve Bursa başta olmak üzere mısır üretiminin yaygın olduğu Marmara'da hayvancılık ve yem sanayinde ülke düzeyinde

önemli paya sahiptir. Bölgedeki illerde de diğer bölgelerde olduğu gibi üretimde azalma olmuştur. Bölgede 2018/2019'da silajlık mısır üretiminin artmış olması dane mısır yerine silajlık mısır ve diğer ürünlere yönelim olduğunu göstermektedir.

Doğu Anadolu'da Batman 50 bin tonla en büyük üretim miktarına sahiptir. Karadeniz'de ise Amasya 61 bin ton, Samsun da 54 bin ton mısır üretimi yaparken her iki bölgenin toplam üretimdeki payı diğerlerine oranla düşüktür.

2019/2020'de üretim yeniden 6 milyon tona yükseldi...

2018/2019'da pamuk lehine olan rekabet ilişkisi 2019/2020'de mısır lehine gelişim göstermiştir. Destekler hariç olmak üzere 2019'da mısırdaki üreticinin nispi karı 1,33 seviyelerine çıkarken pamukta 0,94 olmuştur. Bu karlılığa ek olarak ekim döneminin gecikmesi ve hasat dönemindeki iklim koşullarının olumsuzluğu nedeniyle azalan verim de pamuktan mısıra geçişi desteklemiştir.

2019/2020'de bu gelişim mısır ekim alanını 640 bin hektara yaklaştırırken, 2017/2018'deki ekim alanı genişliği yeniden yakalanmıştır. Ekim alanı genişlemesi 1. ürün mısırdaki 33 bin hektar iken ikinci üründe 14 bin hektara yakındır. Verim tarafında ise dönem içerisinde lokal bazı aksaklıklar olmakla birlikte özellikle çimlenme dönemindeki olumlu yetiştirme koşulları ortalamada azalma olsa bile bunu çok aşağı düşürmemiş 939,2 kg /da seviyesinde tutmuştur. Bu alan genişliği ve verimle elde edilen üretim miktarı da bir önceki dönemin 300 bin ton üzerine çıkarak 6 milyon ton olmuştur.

Üretim miktarları artan Konya, Karaman ve Eskişehir İç Anadolu'nun toplam mısır üretimi içerisindeki payını ve önemini artırmaya devam etmiştir. Bölge ülke toplam üretiminin artışına da en büyük katkıyı vermiştir. Bunlara dayalı olarak mısır üretiminde coğrafi dağılımda değişim süreci içerisinde olduğunu ve İç Anadolu'nun Çukurova'nın yerini almaya başladığını göstermektedir.

Konya 1.345 milyon ton üretim yaparken bu miktar 2018/2019'dan %22 daha fazladır. Karaman ve Eskişehir'de eklendiğinde bu üç il 1.886 milyon ton ile toplamın %31'i kadardır. Bölgede sulama imkanlarının artması ve piyasa genişlemesi mısırın yaygınlaşmasını sağlamaktadır. Ancak özellikle bölgede su kısıtı olduğu ve son yıllarda bu konuda oluşan sorunların sıklıkla gündeme gelmesi dikkat çekicidir ve ürün deseni çalışmalarında bu durum üzerinde durulmalıdır.

Adana başta olmak üzere Mersin, Osmaniye ve Hatay'da ekim alanının ve üretimin azalması önemlidir. Hem birinci ve hem de ikinci üründe görülen bu azalmalar geleneksel mısır üretim bölgesi olan ve arzda önemli paya sahip olan Çukurova'da son birkaç yıldır mısırdan başka ürünlere geçiş olduğunu göstermektedir. Bu durum mısırdaki arz açığı olması da dikkate alındığında oldukça önemlidir. Bölgedeki mısır ekim alanının azalmaya devam etmesi arz açığının diğer bölgelerdeki üretimle karşılanamaması halinde büyümesine neden olabilir. Bölgede hangi ürünlere geçildiği diğer önemli bir konudur. Çoğunlukla pamuk olmak üzere üreticiler meyve gibi çok yıllık ürünlere de geçebilmektedir.

Adana 718 bin ton ile halen bölgenin en büyük üreticisidir. Osmaniye 306 bin ton, Mersin 92 bin ton, Hatay'da 73 bin ton ile bu ili takip etmektedir.

Ege'de İzmir ve Manisa'da üretim azalması olmuştur. Denizli, Aydın, Afyonkarahisar gibi illerdeki artışlar ise bu azalışın etkisini tersine çevirmiştir. Afyondaki üretimin 790 tondan 16 bin tona yükselmesi sıçrama nitelikli bir artış gerçekleştiğini göstermektedir. Bu ilde yer alan kanatlı hayvancılık üretiminin artışıdaki etkisi olasıdır. Denizli'deki üretim artışı ise 62 bin ton ile birkaç ildeki azalmaya ek olarak İzmir'deki 7 bin tonluk ve Manisa'daki 16 bin tonluk azalmanın toplamından daha fazladır. Dolayısıyla, 2019/2020 pazarlama yılında Ege'de il bazlı üretim azalmaları olsa da artışların bundan daha fazla olduğu ve bölgenin toplam içerisindeki yerini koruduğu söylenebilir.

Mardin'de 2018/2019 yılında oluşan üretim azalması 2019/2020'de de devam etmiştir. Ana ürün olan ikinci ürün ekim alanı %4 gerilemiştir. Bu oran üretime ise %13 azalma olarak yansımıştır. Üretimde daha yüksek oranlı azalma olmasının nedeni verimin 1.058 kg/da'dan, 948 kg/da'a gerilemesidir. Güneydoğu Anadolu'nun diğer önemli mısır üreticisi olan Şanlıurfa'da ise Mardin'deki gelişimin aksine üretim %62 artarak 421 bin tona ekim alanı da %82 artarak 466 bin dekara yükselmiştir. Ekim alanında neredeyse iki katına ulaşabilecek olan genişlemeye rağmen üretim artışının daha düşük oranlı kalmasını sağlayan verim %13 azalarak 761 kg olan verimdir. Diyarbakır üretimini yaptığı 229 bin ton mısır ile sıralamadaki dokuzunculuğunu korumaktadır.

Sakarya'da 16 bin ton kadar artan üretim Bursa'da neredeyse aynı kalmış Çanakkale'de ise 900 ton azalmıştır. Bu veriler Marmara bölgesinin de Ege gibi yerini koruduğunu göstermektedir. Bölge açısından dikkat çekici olan durum ise nişasta üretimindeki gelişim ve yapılan yeni yatırımlardır. Bunların bölgede mısır talebini artırma potansiyeli bulunmaktadır.

Doğu Anadolu ve Karadeniz'in mısır üretiminde rakamlar değişse de coğrafi dağılımdaki yerleri değişmemiştir.

Kullanım

%70'i yem sanayinde olmak üzere kullanım 7,8 milyon tonu aştı...

2016/2017 pazarlama yılında yurtiçi mısır kullanımı 7,1 milyon ton ile en yüksek seviyesine ulaşmışken 2017/2018'de 7,8 milyon ton ile bunu da aşmıştır. 2018/2019 ise yem sanayinin talebindeki durağanlık mısır kullanımını da sınırlamış ve 7,9 milyon tona yaklaşan miktarı ile bir önceki pazarlama yılına göre neredeyse artmamıştır. Aynı dönemde azalan üretimin de kullanımını etkilemesi söz konusudur. Ancak yüksek miktarda ithalatın arza katkısının bu etkiyi azalttığı söylenebilir. Bununla birlikte ithalatın arzı artırsa bile döviz

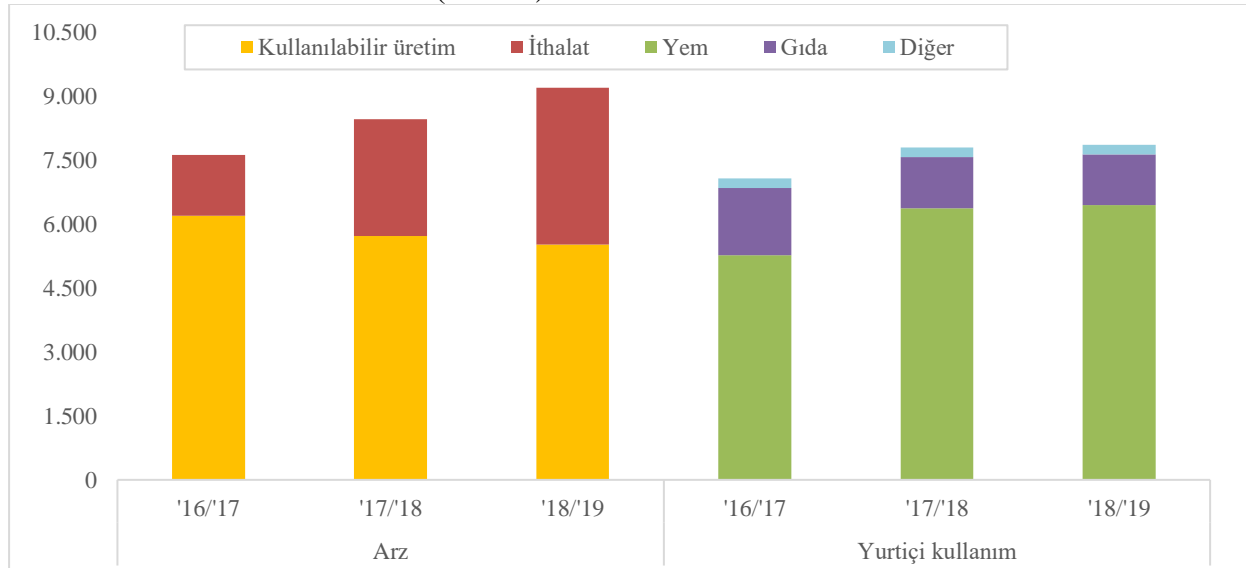
kuru baskısı ile maliyetleri yükseltici bir faktör olduğu da gözden kaçırılmamalıdır.

TMO tarafından 2019/2020 için kullanım tahmini 8,7 milyon tondur. Bu miktar bir önceki pazarlama yılından 1 milyon ton kadar daha fazladır ve mısır kullanımında önemli bir artış beklentisini ortaya koymaktadır.

Yem sanayii halen mısırın en fazla kullanıldığı alandır ve 2018/2019 itibarıyla %82'si (6,5 milyon ton) bu sektörde tüketilmektedir. Bu tüketimin %47'si etlik piliç yemi, %36'sı yumurta ve damızlık tavuk yemi, %17'si de büyük ve küçükbaş yemi üretiminde

kullanılmaktadır. Bu da sektörde kullanılan mısırın yaklaşık %83'ünün kanatlı yemleri üretiminde kullanıldığını göstermektedir. Yemlik mısır kullanım miktarını belirleyen temel faktör ise fiyatlardır. Örneğin, fiyat avantajına sahip olabilen düşük kaliteli buğdayın yem sanayinde kullanım oranı arttığı dönemlerde mısır kullanım miktarı azalırken, alternatif ürün olan mısırın etanol üretimi için işlenmesinden sonra kalan küspesi olan DDGS (Dried Distillers Grains with Solubles) gibi ürünlerin kullanım miktarının değişmesi de mısır kullanımını etkilemektedir.

Grafik 6. Mısır arzı ve kullanımı (bin ton)

Kaynak: Tablo 3

Yemlik kullanımdan kalan kısmın büyük bölümünün tüketildiği alan ise gıdadır. Bu alanda iki türlü kullanım mevcuttur. Bunlardan birincisi nişasta ve nişasta bazlı şeker (NBŞ) sanayinde kullanım iken diğeri beslenme amaçlı doğrudan kullanımdır.

2018/2019'da nişasta başta olmak üzere gıda amaçlı kullanım 1,2 milyon tondur. Bunun oldukça küçük bir miktarı (100 bin ton) doğrudan beslenme amaçlı kullanılmıştır. 1,1 milyon ton mısır ise nişasta sanayinde kullanılmıştır.

NBŞ üretimi Şeker Yasası kapsamında kotaya tabidir. 2017/2018'de 267 bin ton olan NBŞ

kotası 2018/2019'da 135 bin ton, 2019/2020'de de 67,5 bin ton olarak belirlenmiştir. Toplam NBŞ üretim kapasitesinin 1,3 milyon tonun üzerinde olduğu göz önüne alındığında üretim kapasitesinin küçük bir bölümünün bu amaçla kullanıldığı ortaya çıkmaktadır. Sektörde faaliyet gösteren firmalardan bazıları bu nedenle NBŞ yerine nişasta üretimine yönelmiştir. Mevcutta da devam eden yatırımlarla birlikte önümüzdeki dönemlerde endüstriyel nişasta başta olmak üzere nişasta üretiminde artış beklenmektedir. Özellikle ihracat potansiyeli dikkate alındığında bu durum önemli bir avantaj sağlayabilir.

Gıda sanayinde mısır kullanımının olduğu diğer bir alan da mısır özü yağı üretimidir. Türkiye’de mısır yağlı tohum olmamasına karşın sağlıklı beslenme ve bitkisel yağ açığının fazlalığı gibi nedenlerle yağ sanayinde de kullanılmaktadır. Bitkisel yağ kullanımında kullanılan mısırın toplam üretimin kullanıma oranı oldukça düşüktür.

Gıda amaçlı kullanım açısından giderek yaygınlaşan başka mısır türevi ürünler de bulunmaktadır. Ancak bu ürünlere ilişkin veriler oldukça yetersizdir. Bu ürünlerin en önemlileri kahvaltılık mısır ürünleri (mısır gevreği vb.) ile konserve ve taze mısırdır (tatlı mısır konservesi ve bardakta mısır vb.). Bu ürünlerin bir bölümünün ithalat kaynaklı olması, artış eğilimi gösteren talepleri açısından dikkate alındığında, yurtiçi kaynaklı ürünler için yeni pazar ve üretim potansiyeli bulunduğunu göstermektedir.

Mısırın diğer bir kullanım alanı da biyoetanol başta olmak üzere endüstriyel kullanımdır. 150-200 bin tona kadar çıkabilen bu kullanım 2018/2019’da 43 bin ton gibi oldukça düşük miktarda olmuştur.

Kişi başına mısır tüketimi 2017/2018’de 14,9 kg iken bu rakam 2018/2019’da 14,5 kg’dır. Kendine yeterlilik oranı ise yaklaşık %88 olduğu 2016/2017 pazarlama yılından sonra azalmış ve 2018/2019 itibarıyla %70,3 olmuştur.

Dış Ticaret

İthalat son pazarlama yılında tarihi seviyesinde...

Son 3 pazarlama yılında ithalat 2,7-2,9 milyon ton aralığında gerçekleşerek rekor düzeye ulaşmıştır (Tablo 3). Yem amaçlı kullanım başta olmak üzere artan talep ithalat artışının temel etkenidir. 2019/2020’de 2,7 milyon ton olan mısır ithalat miktarı 2019 için yıllık bazda 3,6 milyon tona ulaşmıştır ki şimdiye kadarki en yüksek seviye olan bu miktar talep dışında başka bir faktöre işaret etmektedir. Bu faktör ise bir önceki yıldan kalan tarife kontenjanlarının bu dönemde kullanımı çok hızlı artan ithalatı beraberinde getirmiş olmasıdır.

Tablo 3. Mısır ve ürünleri dış ticareti ¹ (bin ton)

	İhracat			İthalat		
	'17/'18	'18/'19	'19/'20	'17/'18	'18/'19	'19/'20
Mısır	73.877	22.859	15.051	2.715.964	2.870.690	2.678.592
Tohumluk	14.636	12.725	11.291	3.283	5.495	6.521
Nişasta	148.543	438.399	449.302	3.374	178.605	189.891
NBŞ	144.969	88.480	104.940	21.906	9.533	14.167
Tutkal	2.323	3.666	3.559	5.977	4.988	4.367
Diğer	256.956	268.732	194.856	98.983	84.149	98.083
Toplam	641.305	834.862	779.000	2.849.488	3.153.459	2.991.621

Kaynak: Ek Tablo 11, Ek Tablo 12

1/ Teknik dönüşüm katsayısı bulunmayan mısır türevi ürünler dahil değildir.

Yurtiçi arzın yurtiçi üretimle karşılanabilmesi tercih edilen durum olmakla birlikte zorunlu ithalat arzın karşılanması konusunda önemli katkı sağlamaktadır. Mısır için de durum bu şekildedir. İthalatın miktarı kadar maliyeti yönüyle yurtiçi piyasalara yansımaları da oldukça önemlidir. Çünkü bu maliyetin yurtiçi fiyatları belirleme gücü yüksektir. Özellikle son

dönemde olduğu gibi döviz kurlarının çoğunlukla artış yönlü olmak üzere dalgalanma gösterdiği dönemlerde bu etki daha da önemli hale gelmektedir.

İthalatın ülkelere göre dağılımı incelendiğinde hem 2018/2019’da hem de 2019/2020’de Ukrayna en önemli ithalat kaynağı ülke olmuştur. 2018/2019’da Ukrayna’dan

1,5 milyon ton mısır ithalatı yapılırken 2019/2020’de bu rakam 846 bin ton olmuştur. Rusya 2019/2020’de yapılan 814 bin ton mısır ile ithalatta ikinci sıradadır. Romanya ve Moldova 500-600 bin tona ulaşan miktarlar ile ithalatta önemli yere sahip diğer ülkelerdir. Bu rakamlar mısır ithalatında Karadeniz Havzası’nın en önemli tedarik bölgesi olduğunu göstermektedir. Bölgesel pazarlardan tedarik maliyet avantajı getirirse de son yıllarda ABD ile ticaret savaşları yaşayan Çin’in diğer bölgelere ek olarak Karadeniz Havzası’ndan ürün almaya başladığı yönündeki bazı bilgiler önümüzdeki dönemde önemli risklerin oluşabileceğini göstermektedir. Çin’in yüksek miktarda ürün ithal etmesi bu riski büyütmektedir.

İhracat tarafında önceki dönemlerdeki yapı bozulmamış ve büyük bölüm nişasta grubundan olmak üzere 779 bin tonluk mısır ve türevleri ürün ihracatı yapılmıştır. İhracatta en büyük pazarlar Nijerya, Cezayir ve Irak olmuştur.

Fiyat

Uluslararası piyasa fiyatlarıyla olan makas daraldı...

Yurtiçi mısır piyasa fiyatları ile uluslararası piyasa fiyatları arasındaki makas 2015/2016 pazarlama yılından bu yana azalma eğiliminde iken 2018/2019’de iyice daralmıştır. Bu dönemde dünya fiyatları borsa fiyatlarının 118 TL/ton altında kalırken üretici fiyatlarının 7 TL/ton üzerindedir. Uluslararası fiyatlarda bu pazarlama yılına kadar olan birkaç yıllık dönemde olan gerileme eğilimi fiyat makasının daralmasındaki en önemli etkidir. Bununla birlikte dünya fiyatlarındaki azalmaya karşın yurtiçi fiyatların artış trendinin olması dikkat çekicidir. Bu ters ilişkinin ana etkenlerinden birisi gümrük vergileridir. Son yıllarda arz talep durumuna göre ayarlanan gümrük vergileri ve sıfır vergili ithalat kotaları bu etkiyi önemli derecede sınırlamıştır. Diğer önemli neden artan talep ve buna bağlı ithalat miktar artışıdır. Döviz kurlarının hareketi ise bu iki faktörün etkisinin büyüklüğünü ya da şiddetini belirleyen en önemli etkidir. Dolar bazlı

dünya fiyatlarındaki gerileme eğilimine rağmen TL bazlı fiyatlarındaki yükselme bu etkiyi açıkça göstermektedir.

2019/2020’de pandemi koşullarına rağmen uluslararası fiyatlardaki azalma trendi devam etmiş ve ortalama 168\$/ton (1.066 TL/ton) olmuştur. Aynı dönemde yurtiçi piyasalarda borsa fiyatı 1.253 TL/ton, Tarım ÜFE üretici fiyatı da 1.120 TL/tondur. Bu rakamlar yurtiçi piyasa fiyatlarının dünya fiyatlarının üzerindeki seyrinin devam ettiğini göstermektedir.

Politika

TMO mısır alım fiyatı 1. sınıf ürün için 1.325 TL/ton, 2. sınıf ürün için 1.300 TL/ton...

Mısır politikasının 4 ana bileşeni vardır. Bunlar;

- TMO alımları
- Fark ödemesi
- Girdi destekleri
- Dış ticaret uygulamaları

TMO alımını yaptığı ürünlerde en önemli piyasa yapıcıdır ve uluslararası fiyatlar ile diğer piyasa koşullarına bağlı olarak mısır alımı yapabilmektedir. TMO tarafından yapılan alımlarda mısırın çok büyük bölümü peşin alım yöntemiyle alınmakta bunun yanı sıra emanet usulü alım da yapılabilmektedir. Alım miktarı TMO’nun alım politikasına ve pazarın durumuna göre değişmektedir.

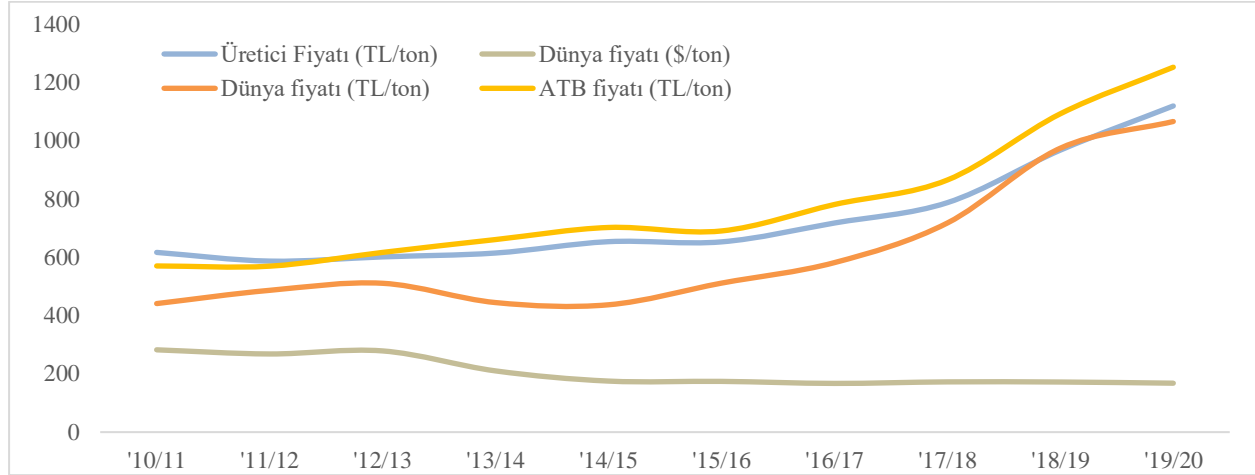
TMO mısır alım fiyatı 2018’de 950 TL/ton iken 2019’da 21 artışla 1.150 TL/kg olmuştur (Tablo 4). Daha önce de belirtildiği gibi incelenen bu dönemde alım fiyatları uluslararası piyasalarda oluşan fiyatlara paralel gelişim göstermekle birlikte daha yüksektir. Bu da TMO alım fiyatlarının amacına uygun olarak belirlendiğini göstermektedir.

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli kapsamında üreticilere, ürettikleri ürün karşılığında yapılan “Fark Ödemesi” mısır destekleme politikasının en önemli aracıdır. Mısıra ödenen fark ödeme desteği birim tutarı

2017'den bu yana 3 krş/kg'dır (TOB, 2020). Bu desteğin dışında mısır gübre mazot desteği, toprak analizi desteği de almaktadır. Tüm bu destekler toplamı 2019'da 58 TL/da'dır. TMO

alım fiyatları üzerinden üretici destek dahil 1.130 TL/da gelir elde ederken, ÜFE Tarım fiyatlarıyla da 1.010 TL/da gelir elde etmektedir.

Grafik 7. Türkiye ve uluslararası piyasalarda mısır fiyatları

Kaynak: Ek Tablo 5, Ek Tablo 11

2020'de ise alım fiyatı iki farklı sınıf üründe belirlenmiştir. Buna göre 1. sınıf ürün için alım fiyatı 1.325 TL/ton, 2. sınıf ürün için 1.300 TL/ton olmuştur.

Gümrük vergileri başta olmak üzere dış ticaret uygulamaları son yıllarda mısır piyasasını etkileyen en önemli politika araçlarından olmuştur. 2019'da mısır gümrük vergisi %25 olarak belirlenirken Ocak ayında TMO'ya sıfır gümrük vergili 700 bin ton kota tanınmıştır. 21 Ekim 2020 tarihinde yayınlanan kararname ile de %25'lik vergi 1 Ocak 2021'e kadar sıfıra indirilmiştir. Düşük oranlı ya da sıfır gümrük vergisi ithalatı kolaylaştırarak arza katkı sağlasa da döviz kurlarındaki artışlar ithalat maliyetini yükseltebilmektedir.

Mısır ve türevi olan ürünlerin tabi olduğu piyasalara ilişkin diğer yasal düzenlemeler de hem iç piyasayı hem de dış ticareti doğrudan etkilemektedir. 2009 yılı Kasım ayında yürürlüğe giren GDO yönetmeliği ve Mart 2010'da yürürlüğe giren biyogüvenlik yasası bu duruma örnektir. Yine doğrudan dış ticarete yönelik olmasa da DDGS için uygulanan KDV oranlarının artırılması gibi iç ticarete yönelik

uygulamalar da dış ticareti ve mısır piyasasını önemli ölçüde etkilemiştir.

Tablo 4. TMO mısır alım fiyatı ve miktarı

	Alım fiyatı		Alım miktarı (bin ton)
	TL/ton	\$/ton ^{1/}	
2008	430	331,0	832,4
2009	450	289,5	183,5
2010	490	325,0	83,5
2011	540	321,8	47,6
2012	595	330,3	126,0
2013	640	335,9	1.373,4
2014	680	311,7	170,6
2015	725	266,2	1.752,5
2016	740	244,7	1.756,9
2017	760	208,7	204,8
2018	950	197,1	184,2
2019	1.150	203,2	
2020	1.325 (1. Sınıf)	190,6	
	1.300 (2. Sınıf)	187,0	

Kaynak: TMO, 2020

1/ Yıllık ortalama ABD \$ satış kuru (TCMB) kullanılarak hesaplanmıştır.

TÜRKİYE'DE ÖNGÖRÜ 2020/2021

Önceki pazarlama yılında 6 milyon ton olan üretim miktarının 2020/2021 pazarlama yılında 6,5 milyon tonla rekor seviyeye ulaşması tahmin ediliyor. Özellikle kanatlı sektörünün etkisiyle talebin 8 milyon tonu aşması hatta 9 milyon tona ulaşması öngörülmektedir.

Üretimde 6,5 milyon tonluk rekor miktar öngörülmüyor...

2019/2020'de artış trendine dönen mısır üretiminde 2020/2021'de de bu hareketin devam etmesi beklenmektedir. Artışın özellikle Çukurova ve Güneydoğu Anadolu'da pamuk ve makarnalık buğday gibi ürünlerden mısıra kayan ekim alanı genişlemesiyle oluşması tahmin edilmektedir. Konya ve Karaman başta olmak üzere İç Anadolu'da verimde hastalık ve aşırı sıcak nedeniyle kısmen azalış beklense de yüksek üretim miktarının korunması beklenmektedir. Ülke geneli ortalama verimin de olumlu iklim koşullarına bağlı olarak yüksek miktarda olması beklenmektedir. Bunlar üretimin 6,4 milyon tonluk bugüne kadarki en yüksek miktarını aşarak 6,5 milyon ton olması beklentisini ortaya çıkarmaktadır.

COVID-19 döneminde oluşan bu artış salgının mısır üretimindeki etkisinin çok düşük düzeyde kaldığını göstermektedir. Mart ayında kısıtlamalarla birlikte tarımsal faaliyetlerde yaşanan ekimlerin gecikmesi, işgücü kısıtlılığı gibi olumsuzluklar, mısır yetiştiriciliğinde ekimlerin Nisan'da yapılması ve makine kullanımının ağırlıklı olması nedeniyle üretimi etkileyecek düzeyde olmasını engellemiştir.

USDA ve FAO-AMIS tarafından da Türkiye için tahminler yapılmaktadır. FAO-AMIS üretim tahminini 6 milyon ton olarak yaparken, USDA 7 milyon ton olarak yapılmaktadır.

Yemin en büyük paya sahip olduğu talep tarafında 2020/2021 tahmini 9 milyon ton ile bu pazarlama yılı itibarıyla en yüksek miktarda kullanıma ulaşılabileceğini göstermektedir.

2018/2019'da ithalat 3 milyon tonu aşmış, 2019/2020'de de bu yüksek seviyesini korumuştur. FAO - AMIS ve USDA tahminleri

2020/2021 için sırasıyla 3,5 milyon ve 2,7 milyon tondur. Bu rakamlar son 3 pazarlama yılındaki yüksek miktarda ithalatın devam etmesinin beklendiğini göstermektedir.

Dolayısıyla bu pazarlama yılına yönelik politikalar başta olmak üzere piyasa yönlendirici veya düzenleyici önlemler, uygulamalar sıkı piyasa takibi ile birlikte ihtiyaç duyulan dönemde yapılmalıdır.

Tablo 5. Türkiye mısır arz ve kullanım projeksiyonu

	'16/'17	'17/'18	'18/'19	'19/'20 (Tahmin)				'20/'21 (Öngörü)		
	TÜİK ¹			TÜİK ¹	USDA ²	AMIS ³	TMO ⁴	TÜİK ¹	USDA ²	AMIS ³
Ekilen alan (bin ha)	680	639	592	639				620		
Verim (kg/da)	941	923	963	939				1.129		
ARZ										
Üretim	6.400	5.900	5.700	6.000				6.500	7.000	6.030
Kullanılabilir üretim	6.208	5.723	5.529							
İthalat	1.426	2.752	3.682		3.091	4.030	2.500		2.700	3.500
KULLANIM										
Toplam yurtiçi kullanım	7.074	7.804	7.866		8.700	9.040	8.700		9.000	9.030
Tüketim	1.571	1.202	1.192		1.200	1.320			1.100	1.320
Tohum	17	16	15							
Yem	5.277	6.380	6.451		7.500	7.120			7.900	7.110
Endüstriyel kullanım	23	35	43							
İhracat	728	670	1.496		495	490	50		600	500
Stok değişimi	-169	1	-151							
Yem/kullanım oranı (%)	74,6	81,7	82,0							
Kendine yeterlilik (%)	87,8	73,3	70,3							

Kaynak: 1/ TÜİK, 2020. Bitkisel Üretim İstatistikleri, Bitkisel Ürün Denge Tabloları. 2020 verisi 2. tahmin rakamıdır

2/ USDA, 2020. PSD Tabloları

3/ FAO, 2020. AMIS Tabloları

4/ TMO, 2020. 2019 Yılı Hububat Sektör Raporu

EK TABLOLAR

Ek Tablo 1. En fazla üretim payına sahip ülkelere göre mısır ekim alanı, üretim ve verimi

	Pazarlama yılı	Arjantin	Brezilya	Kanada	Çin	AB	Hindistan	Meksika	G. Afrika	Ukrayna	ABD	Diğer	Dünya
Alan (bin ha)	2016/2017	4.900	17.600	44.178	8.565	9.633	7.509	2.777	2.996	4.239	35.106	57.463	194.966
	2017/2018	5.200	16.600	42.399	8.258	9.380	7.322	2.694	2.634	4.433	33.481	59.140	191.541
	2018/2019	6.100	17.500	42.130	8.283	9.027	7.200	2.373	2.597	4.567	32.891	59.413	192.081
	2019/2020	6.300	18.500	41.280	8.889	9.722	6.621	2.504	2.910	4.991	32.916	58.617	193.250
	2020/2021	6.200	19.500	42.000	8.875	9.200	7.300	2.750	3.000	5.400	33.398	59.380	197.003
Üretim (bin ton)	2016/2017	41.000	98.500	263.613	61.935	25.900	27.575	15.305	17.551	27.969	384.778	163.717	1.127.843
	2017/2018	32.000	82.000	259.071	62.046	28.753	27.569	13.201	13.104	24.115	371.096	165.602	1.078.557
	2018/2019	51.000	101.000	257.174	64.361	27.715	27.600	11.415	11.824	35.805	364.262	171.197	1.123.353
	2019/2020	51.000	102.000	260.779	66.695	28.636	26.500	14.275	16.000	35.887	345.962	168.451	1.116.185
	2020/2021	50.000	110.000	260.000	64.200	28.000	28.000	14.000	16.000	28.500	368.490	177.442	1.144.632
Verim (ton/ha)	2016/2017	8,37	5,60	5,97	7,23	2,69	3,67	5,51	5,86	6,60	10,96		5,79
	2017/2018	6,15	4,94	6,11	7,51	3,07	3,77	4,90	4,98	5,44	11,08		5,63
	2018/2019	8,36	5,77	6,10	7,77	3,07	3,83	4,81	4,55	7,84	11,08		5,85
	2019/2020	8,10	5,51	6,32	7,50	2,95	4,00	5,70	5,50	7,19	10,51		5,78
	2020/2021	8,07	5,64	6,19	7,23	3,04	3,84	5,09	5,33	5,28	11,03		5,81
Pay (%)													
Alan	2016/2017	2,5	9,0	22,7	4,4	4,9	3,9	1,4	1,5	2,2	18,0	29,5	100,0
	2017/2018	2,7	8,7	22,1	4,3	4,9	3,8	1,4	1,4	2,3	17,5	30,9	100,0
	2018/2019	3,2	9,1	21,9	4,3	4,7	3,7	1,2	1,4	2,4	17,1	30,9	100,0
	2019/2020	3,3	9,6	21,4	4,6	5,0	3,4	1,3	1,5	2,6	17,0	30,3	100,0
	2020/2021	3,1	9,9	21,3	4,5	4,7	3,7	1,4	1,5	2,7	17,0	30,1	100,0
Üretim	2016/2017	3,6	8,7	23,4	5,5	2,3	2,4	1,4	1,6	2,5	34,1	14,5	100,0
	2017/2018	3,0	7,6	24,0	5,8	2,7	2,6	1,2	1,2	2,2	34,4	15,4	100,0
	2018/2019	4,5	9,0	22,9	5,7	2,5	2,5	1,0	1,1	3,2	32,4	15,2	100,0
	2019/2020	4,6	9,1	23,4	6,0	2,6	2,4	1,3	1,4	3,2	31,0	15,1	100,0
	2020/2021	4,4	9,6	22,7	5,6	2,4	2,4	1,2	1,4	2,5	32,2	15,5	100,0

Kaynak: USDA, 2020

1/Tahmin

Ek Tablo 2. Dünya mısır arz ve kullanımı (bin ton)

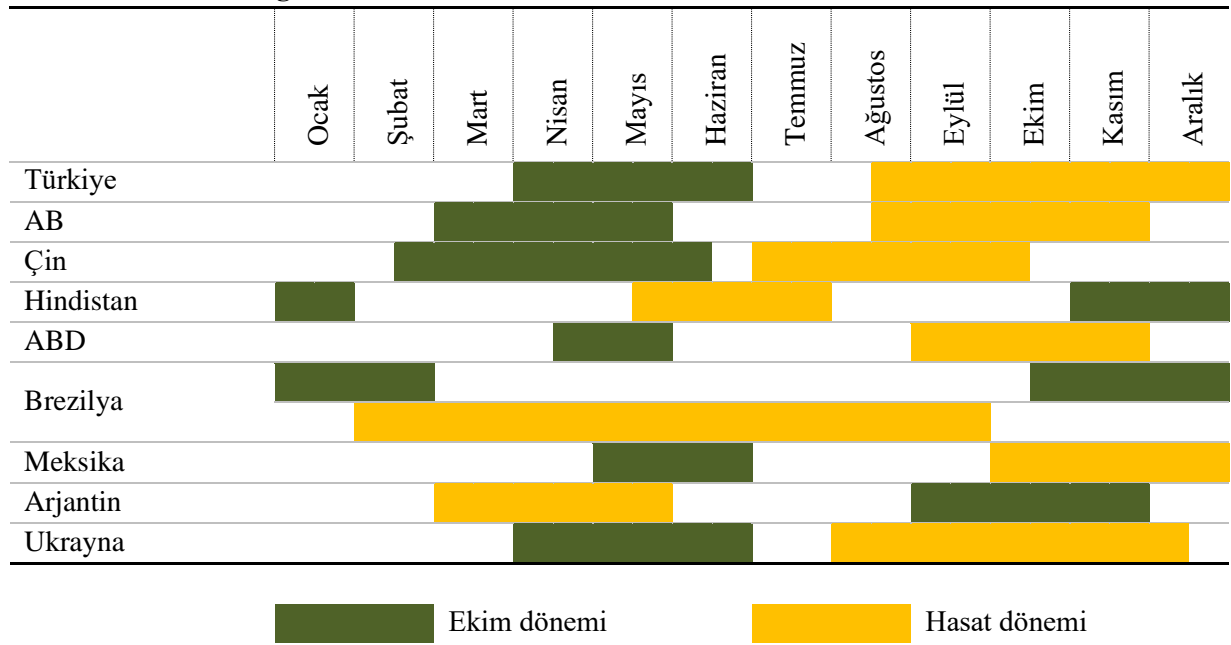
	Arz				Kullanım					
	Başlangıç stokları	Üretim	İthalat	Toplam arz	İç piyasa			İhracat	Bitiş stokları	Toplam kullanım
					Yem	Gıda Tohum Endüstriyel	Toplam			
					2017/2018					
Dünya ^{/1}	352.176	1.078.557	150.966	1.581.699	672.889	419.417	1.092.306	148.632	340.761	1.581.699
Başlıca İhracatçılar										
ABD	58.253	371.096	915	430.264	134.730	179.251	313.981	61.916	54.367	430.264
Arjantin	5.273	32.000	7	37.280	8.500	3.900	12.400	22.473	2.407	37.280
Brezilya	14.019	82.000	915	96.934	54.000	9.500	63.500	24.119	9.315	96.934
Başlıca İthalatçılar										
Japonya	1.323	2	15.668	16.993	12.000	3.600	15.600		1.393	16.993
Meksika	5.409	27.569	16.129	49.107	24.300	18.200	42.500	958	5.649	49.107
Güney Kore	1.757	73	10.018	11.848	7.700	2.300	10.000		1.848	11.848
Seçilmiş Diğerleri										
AB	7.546	62.046	18.469	88.061	57.000	20.150	77.150	1.750	9.161	88.061
Çin	223.017	259.071	3.456	485.544	187.000	76.000	263.000	19	222.525	485.544
Ukrayna	1.599	24.115	39	25.753	4.900	1.250	6.150	18.036	1.567	25.753
Güney Afrika	3.695	13.104	172	16.971	6.830	5.400	12.230	2.069	2.672	16.971
					2018/2019					
Dünya ^{/1}	340.761	1.123.353	164.422	1.628.536	703.432	423.550	1.126.982	181.728	319.826	1.628.536
Başlıca İhracatçılar										
ABD	54.367	364.262	710	419.339	137.906	172.540	310.446	52.483	56.410	419.339
Arjantin	2.407	51.000	4	53.411	9.700	4.100	13.800	37.244	2.367	53.411
Brezilya	9.315	101.000	1.659	111.974	57.000	10.000	67.000	39.682	5.292	111.974
Başlıca İthalatçılar										
Japonya	1.393	2	16.050	17.445	12.300	3.700	16.000		1.445	17.445
Meksika	5.649	27.600	16.658	49.907	25.900	18.200	44.100	718	5.089	49.907
Güney Kore	1.848	78	10.856	12.782	8.556	2.391	10.947		1.835	12.782
Seçilmiş Diğerleri										
AB	9.161	64.361	25.254	98.776	67.000	20.500	87.500	3.632	7.644	98.776
Çin	222.525	257.174	4.483	484.182	191.000	83.000	274.000	19	210.163	484.182
Ukrayna	1.567	35.805	40	37.412	5.000	1.200	6.200	30.321	891	37.412
Güney Afrika	2.672	11.824	509	15.005	7.036	5.500	12.536	1.449	1.020	15.005

Ek Tablo 2 (Devam). Dünya mısır arz ve kullanımı (bin ton)

	Arz				Kullanım					
	Başlangıç stokları	Üretim	İthalat	Toplam arz	İç piyasa			İhracat	Bitiş stokları	Toplam kullanım
					Yem	Gıda, Tohum, Endüstriyel	Toplam			
					2019/2020 (Tahmin)					
Dünya ^{/1}	319.826	1.116.185	165.792	1.601.803	713.614	413.846	1.127.460	171.010	303.333	1.601.803
Başlıca İhracatçılar										
ABD	56.410	345.962	1.064	403.436	148.019	159.563	307.582	45.173	50.681	403.436
Arjantin	2.367	51.000	5	53.372	9.500	4.000	13.500	38.000	1.872	53.372
Brezilya	5.292	102.000	1.200	108.492	59.000	10.000	69.000	34.000	5.492	108.492
Başlıca İthalatçılar										
Japonya	1.445	2	15.888	17.335	12.300	3.650	15.950		1.385	17.335
Meksika	5.089	26.500	16.526	48.115	25.600	18.200	43.800	1.000	3.315	48.115
Güney Kore	1.835	76	11.892	13.803	9.502	2.300	11.802		2.001	13.803
Seçilmiş Diğerleri										
AB	7.644	66.695	19.000	93.339	60.200	21.200	81.400	4.800	7.139	93.339
Çin	210.163	260.779	7.596	478.538	193.000	85.000	278.000	12	200.526	478.538
Ukrayna	891	35.887	20	36.798	5.200	1.150	6.350	29.200	1.248	36.798
Güney Afrika	1.020	16.000		17.020	6.800	5.800	12.600	2.500	1.920	17.020
					2020/2021 (Öngörü)					
Dünya ^{/1}	303.333	1.144.632	178.227	1.626.192	725.709	424.285	1.149.994	184.771	291.427	1.626.192
Başlıca İhracatçılar										
ABD	50.681	368.490	635	419.806	144.787	164.473	309.260	67.313	43.233	419.806
Arjantin	1.872	50.000	5	51.877	11.000	4.000	15.000	34.000	2.877	51.877
Brezilya	5.492	110.000	1.500	116.992	60.000	10.000	70.000	39.000	7.992	116.992
Başlıca İthalatçılar										
Japonya	1.385	3	16.000	17.388	12.400	3.650	16.050		1.338	17.388
Meksika	3.315	28.000	17.300	48.615	26.000	18.250	44.250	900	3.465	48.615
Güney Kore	2.001	75	12.000	14.076	9.600	2.450	12.050		2.026	14.076
Seçilmiş Diğerleri										
AB	7.139	64.200	20.000	91.339	59.500	22.000	81.500	2.500	7.339	91.339
Çin	200.526	260.000	13.000	473.526	195.000	87.000	282.000	20	191.506	473.526
Ukrayna	1.248	28.500	15	29.763	4.900	1.200	6.100	22.500	1.163	29.763
Güney Afrika	1.920	16.000		17.920	7.000	5.800	12.800	2.800	2.320	17.920

Kaynak: USDA, 2020

1/ Dünya ihracat ve ithalatı piyasa yılları arasındaki farklar, nakil halindeki ürünler ve bazı ülke kayıtlarındaki boşluklar nedeniyle farklıdır.

Ek Tablo 3. Ünelere göre mısır ekim ve hasat dönemleri

Kaynak: TMO, 2014.

Ek Tablo 4. Mısır için dönüşüm katsayıları

1 bushel mısır = 25,4 kg	1 kg/ha mısır = 0,159 bushel/acre
1 bushel mısır = 2,75 galon etanol	1 bushel/acre mısır = 62,77 kg/ha
1 ton mısır = 39,3683 bushel	1 ton mısır = 710-800 kg HFCS
1 bushel mısır = 18 lbs DDGS	1 lt etanol = 2,5 kg mısır
100 kg mısır = 30 kg DDGS	1 galon etanol = 3,8 lt
1 kg = 2,205 lbs (pound)	1 kg mısır = 0,37 lt etanol
1 lbs (pound) = 0,4536 kg	1 ton mısır = 101 galon etanol
1 ha = 2,471 acre	1 \$/bushel = 39,3683 \$/ton
1 acre = 0,4047 ha	100 \$/ton mısır = 2,5401 \$/bushel

Kaynak: Agricharts, 2011, AgDecisionMaker, 2011, AgCalculator, 2011, UGC, 2011

Ek Tablo 5. Uluslararası piyasalarda mısır ihracat fiyatları (\$/ton)

	Arjantin	Karadeniz	Brezilya	ABD	Ukrayna	Ortalama
'06/'07	151,0			155,8	181,1	162,7
'07/'08	206,5		252,6	216,7	270,0	236,4
'08/'09	168,9		168,8	172,1	157,9	166,9
'09/'10	171,3	178,5	174,3	162,5	183,9	174,1
'10/'11	280,6	289,6	278,6	277,1	286,5	282,5
'11/'12	266,6	264,5	265,6	284,2	260,8	268,3
'12/'13	267,7	279,4	272,5	299,1	274,9	278,7
'13/'14	211,1	215,2	205,1	203,0	216,4	210,2
'14/'15	174,1	177,6	174,9	171,5	177,8	175,2
'15/'16	171,6	177,9	179,0	164,5	178,3	174,2
'16/'17	167,6	170,0	171,6	155,5	171,6	167,3
'17/'18	168,2	180,1	171,4	160,2	182,4	172,5
'18/'19	165,9	174,1	173,9	168,7	177,4	172,0
'19/'20	163,5	173,3	168,2	159,6	175,4	168,0
'20/'21 ¹	209,3	213,9	215,5	181,6	216,5	207,4
2018/2019						
2018/09	160,0	175,3	173,5	156,0	174,3	167,8
2018/10	162,4	165,6	168,2	160,1	168,0	164,9
2018/11	161,0	165,3	168,3	159,8	167,0	164,3
2018/12	171,5	168,3	178,3	167,5	170,8	171,2
2019/01	172,6	175,6	180,4	165,8	176,5	174,2
2019/02	170,0	177,8	189,0	169,6	179,8	177,2
2019/03	163,0	171,3	180,0	166,8	172,4	170,7
2019/04	155,0	172,6	160,3	161,1	174,8	164,8
2019/05	166,0	171,5	166,8	172,2	173,8	170,1
2019/06	183,3	183,5	183,3	196,3	184,5	186,2
2019/07	175,5	194,0	179,4	187,8	195,5	186,4
2019/08	150,8	168,5	159,5	161,7	191,8	166,4
2019/2020						
2019/09	145,5	158,0	155,8	157,3	165,0	156,3
2019/10	156,6	163,6	170,0	167,8	166,2	164,8
2019/11	166,8	167,3	173,8	166,9	171,0	169,1
2019/12	173,0	172,0	180,7	167,7	174,0	173,5
2020/01	173,0	172,0	180,7	167,7	174,0	173,5
2020/02	185,3	180,0		171,7	180,4	143,5
2020/03	179,5	180,8		169,6	181,5	142,3
2020/04	169,6	176,0		161,7	177,3	136,9
2020/05	155,5	175,3		145,4	177,8	130,8
2020/06	146,3	173,5	153,8	144,1	175,0	158,5
2020/07	148,0	180,0	159,0	147,2	181,8	163,2
2020/08	163,0	181,8	171,8	147,9	180,8	169,0
2020/2021						
2020/09	184,8	189,0	191,6	165,5	190,3	184,2
2020/10	217,5	220,5	222,0	187,3	219,6	213,4
2020/10	225,7	232,3	233,0	192,1	239,5	224,5

Kaynak: FAO, 2020

1/ 3 aylık

Arjantin: Up river / Brezilya: Paranagua, feed / Karadeniz: Blacksea, feed / Ukrayna: offer, fob / ABD: Gulf, No 2 yellow

Ek Tablo 6. IGC-GOI mısır endeksi (2000 Ocak=100)

Pazarlama yılı	'08/'09	'09/'10	'10/'11	'11/'12	'12/'13	'13/'14	'14/'15	'15/'16	'16/'17	'17/'18	'18/'19	'19/'20	'20/'21
Eylül	225,7	168,0	240,6	306,4	306,3	220,1	179,8	175,6	181,2	163,8	174,3	163,0	198,1
Ekim	181,8	182,9	260,3	282,1	304,3	214,5	184,5	177,4	182,3	163,4	173,1	173,6	229,1
Kasım	167,1	187,8	259,2	277,1	318,9	217,4	193,5	177,2	180,2	164,1	172,7	177,7	239,3
Aralık	164,3	187,5	269,2	256,3	312,2	219,7	200,2	176,7	180,8	168,3	180,1	181,9	
Ocak	177,5	189,4	285,4	272,5	313,8	222,3	190,8	172,3	183,9	173,6	183,8	189,1	
Şubat	170,0	178,5	309,1	283,3	305,8	230,4	184,3	175,1	182,0	184,5	186,7	186,7	
Mart	173,1	176,6	305,5	283,6	304,4	243,2	180,7	170,7	173,6	200,5	179,9	179,8	
Nisan	177,1	175,1	328,3	277,3	277,1	245,9	180,8	179,0	172,5	205,1	172,7	170,5	
Mayıs	193,9	181,5	321,4	267,9	289,9	244,0	178,8	190,6	172,0	203,6	177,9	163,4	
Haziran	193,8	171,8	322,9	257,3	293,8	225,9	180,7	205,4	169,9	184,4	196,0	170,0	
Temmuz	169,1	182,6	311,2	310,7	264,2	203,7	193,2	193,6	169,0	178,5	196,3	176,0	
Ağustos	170,5	207,2	322,7	324,5	228,0	194,7	178,2	192,1	165,2	184,5	171,5	180,5	

Kaynak: IGC, 2020

Ek Tablo 7. Türkiye mısır denge tablosu (bin ton)

Piyasa yılı	'06/'07	'07/'08	'08/'09	'09/'10	'10/'11	'11/'12	'12/'13	'13/'14	'14/'15	'15/'16	'16/'17	'17/'18	'18/'19
Ekilen alan (bin ha)	536,0	517,5	595,0	592,0	594,0	589,0	622,6	660,0	658,6	688,2	680,0	639,8	591,9
Üretim	3.811,0	3.535,0	4.274,0	4.250,0	4.310,0	4.200,0	4.600,0	5.900,0	5.950,0	6.400,0	6.400,0	5.900,0	5.700,0
Üretim kayıpları	114,3	106,1	128,2	127,5	129,3	126,0	138,0	177,0	178,5	192,0	192,0	177,0	171,0
Verim (kg/da)	711,0	683,1	718,3	717,9	725,6	713,1	738,8	893,9	903,4	930,0	941,1	923,2	963,0
Arz (=Kullanım)	4.836,7	4.571,8	4.605,3	4.692,5	4.566,2	4.830,1	6.006,5	6.984,3	7.707,2	6.811,7	7.633,5	8.475,1	9.211,4
Kullanılabilir üretim	3.696,7	3.429,0	4.145,8	4.122,5	4.180,7	4.074,0	4.462,0	5.723,0	5.771,5	6.208,0	6.208,0	5.723,0	5.529,0
İthalat	1.140,0	1.142,9	459,5	570,0	385,5	756,1	1.544,5	1.261,3	1.935,7	603,7	1.425,5	2.752,1	3.682,4
AB ithalat		40,4	114,6	236,4	218,0	297,7	198,0	274,3	526,7	139,9	358,5	382,3	1.029,2
Yurt içi kullanım	4.272,4	4.211,0	5.187,5	5.153,5	5.253,4	5.112,5	5.757,4	6.649,9	6.834,9	5.912,9	7.074,3	7.804,2	7.866,2
Tüketim	1.029,5	1.025,7	1.040,8	1.203,4	1.263,2	1.217,4	1.439,9	1.160,0	1.339,9	1.028,4	1.571,0	1.201,6	1.192,1
Tohumluk kullanım	14,0	14,0	14,9	14,8	14,9	14,7	15,6	16,5	16,5	17,2	17,0	16,0	14,8
Yemlik kullanım	2.967,0	2.947,7	3.866,7	3.693,8	3.745,9	3.650,3	3.998,0	5.086,0	5.125,0	4.656,0	5.276,8	6.379,6	6.450,5
Endüstriyel kullanım	151,0	120,7	140,7	117,9	104,1	164,0	170,2	215,7	180,4	25,1	23,3	35,3	43,0
Kayıplar	110,9	102,9	124,4	123,7	125,4	122,2	133,9	171,7	173,1	186,2	186,2	171,7	165,9
İhracat	73,8	93,4	123,7	390,8	212,3	275,0	285,8	593,0	421,3	603,8	728,3	669,9	1.496,4
AB 27 ihracat		5,7	15,2	9,1	7,3	9,0	9,0	149,0	15,4	14,7	18,9	14,7	56,1
Stok değişimi	490,5	267,5	705,9	851,8	899,6	557,4	-36,7	-258,6	450,9	295,0	-169,2	1,1	-151,3
Kişi başına tüketim (kg)		14,5	14,6	16,6	17,1	16,3	19,0	15,1	17,2	13,1	19,7	14,9	14,5
Yeterlilik derecesi (%)	86,5	81,4	79,9	80,0	79,6	79,7	77,5	86,1	84,4	105,0	87,8	73,3	70,3

Kaynak: TÜİK, 2020

Ek Tablo 8. Yem Üretimi (ton)

	Etlik Piliç	Yumurta	Sığır Besi	Sığır Süt	Diğer	Toplam
2000	89.062	101.991	1.503.780	1.816.593	3.150.800	6.662.226
2001	454.088	70.839	1.076.361	1.391.920	2.185.122	5.178.330
2002	790.814	89.836	898.944	1.535.418	2.300.141	5.615.153
2003	888.066	90.243	1.061.397	1.598.018	2.048.754	5.686.478
2004	1.082.036	12.251	1.373.824	2.002.974	2.434.485	6.905.570
2005	1.076.135	96.411	1.355.332	2.027.578	2.278.817	6.834.273
2006	914.985	106.339	1.717.011	2.361.194	2.367.552	7.467.081
2007	1.071.894	147.991	2.083.731	2.759.042	3.089.774	9.152.432
2008	2.886.173	695.373	1.883.970	2.948.616	1.149.169	9.563.301
2009	2.923.299	673.389	1.760.430	2.679.020	1.383.058	9.419.196
2010	3.453.846	820.753	2.169.487	3.466.422	1.257.022	11.167.530
2011	4.141.768	953.819	2.686.728	2.875.836	1.504.190	13.162.340
2012	4.224.111	1.058.733	2.881.354	4.365.168	1.959.173	14.488.539
2013	4.083.687	1.602.364	2.846.217	5.163.788	2.265.811	15.961.867
2014	3.979.945	2.480.547	3.386.565	5.621.664	2.534.895	18.003.616
2015	4.779.916	3.417.209	3.320.221	5.384.586	3.203.051	20.104.983
2016	4.566.237	2.958.232	3.827.073	5.840.262	3.210.048	20.401.852
2017	4.753.989	3.369.665	4.594.552	6.171.275	3.528.862	22.418.333
2018	5.306.118	3.600.843	5.072.549	6.481.999	3.682.980	24.144.489
2019	5.363.210	3.828.441	5.406.167	6.550.258	3.791.041	24.939.117
2020 ^{1/}	3.540.902	2.514.135	3.670.082	4.556.620	3.157.028	17.438.767

Kaynak: TOB, 2020

1/ Ekim ayı itibarıyla

Ek Tablo 9. Türkiye'nin mısır ve ürünleri ihracatı (mısır eşdeğeri ^{1/} ton)

	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Toplam
2017/2018													
Mısır	13.253	13.884	6.002	6.646	13.817	1.701	3.306	3.104	3.059	3.601	3.264	2.240	73.877
Tohumluk	125	296	452	2.358	2.707	1.307	833	479	451	410	164	5.054	14.636
Nişasta	11.698	13.952	10.665	14.292	13.041	10.477	14.653	15.868	15.322	8.179	10.532	9.864	148.543
NBŞ	12.941	13.382	12.614	10.994	13.752	11.234	13.189	10.660	13.743	11.763	10.184	10.513	144.969
Tutkal	110	248	268	202	227	213	218	140	243	119	149	186	2.323
Diğer	27.714	27.143	15.921	24.766	27.462	32.944	21.878	16.341	15.823	13.340	16.230	17.394	256.956
Toplam	65.841	68.905	45.923	59.258	71.006	57.876	54.078	46.591	48.641	37.412	40.523	45.251	641.305
2018/2019													
Mısır	4.399	2.445	4.339	3.128	1.888	2.086	1.491	817	863	418	524	461	22.859
Tohumluk	3.048	291	2.211	584	1.212	2.142	1.357	1.211	243	220	89	119	12.725
Nişasta	32.051	38.534	33.014	38.368	36.693	33.861	34.825	41.412	40.328	29.262	41.971	38.081	438.399
NBŞ	5.978	7.857	7.901	6.598	6.107	7.722	8.426	7.116	8.893	6.294	8.296	7.292	88.480
Tutkal	225	474	353	220	256	358	228	235	383	241	316	376	3.666
Diğer	31.533	30.092	24.619	18.785	13.523	11.459	14.220	29.875	63.298	8.921	12.117	10.289	268.732
Toplam	77.233	79.692	72.437	67.684	59.679	57.627	60.547	80.667	114.009	45.356	63.313	56.617	834.862
2019/2020													
Mısır	574	1.865	2.908	1.814	1.618	609	671	1.793	951	1.172	479	597	15.051
Tohumluk	10	333	1.863	1.666	2.208	2.823	1.192	451	314	312	118	1	11.291
Nişasta	41.451	44.931	38.414	34.345	43.546	35.095	37.848	42.387	31.275	35.949	26.369	37.692	449.302
NBŞ	8.584	7.977	8.481	10.014	9.470	8.844	10.129	9.548	8.015	8.168	9.089	6.620	104.940
Tutkal	453	214	384	461	212	372	186	233	211	372	257	204	3.559
Diğer	16.247	16.405	39.181	12.393	12.546	16.381	16.490	16.606	11.895	13.649	11.956	11.107	194.856
Toplam	67.320	71.725	91.231	60.692	69.602	64.123	66.516	71.018	52.662	59.622	48.268	56.221	779.000

Kaynak: TÜİK, 2020

1/ Mısır eşdeğerleri, ticarete konu birincil ürün olan mısırın miktarlarının doğrudan, mısırdan elde edilen ürünlerin de teknik dönüşüm katsayıları (bkz TÜİK, 2003) kullanılarak birincil ürün mısıra dönüştürülen miktarlarının toplamı ile hesaplanmıştır. Böylece mısır ve mısırdan elde edilen ürünlerin tamamı ana ürün olan mısıra dönüştürülmüştür. Mısır özü yağı gibi bazı ürünlerin teknik dönüşüm katsayıları bulunmadığından tabloya dahil edilmemiştir.

Ek Tablo 10. Türkiye'nin mısır ve ürünleri ithalatı (mısır eşdeğeri ¹ ton)

	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Toplam
2017/2018													
Mısır	30.847	87.571	161.236	412.973	403.844	277.765	357.474	137.475	274.949	337.117	207.821	26.892	2.715.964
Tohumluk	5	0	52	597	361	1.048	678	223	192	84	26	17	3.283
Nişasta	195	377	359	173	178	284	333	233	362	415	222	243	3.374
NBŞ	2.139	1.740	1.686	1.803	2.501	2.232	2.041	1.675	2.225	1.518	1.201	1.145	21.906
Tutkal	456	540	558	406	521	548	436	413	673	608	496	322	5.977
Diğer	8.644	15.556	6.707	6.894	12.345	4.449	5.673	7.671	17.410	4.358	4.591	4.685	98.983
Toplam	42.286	105.784	170.600	422.844	419.750	286.327	366.636	147.690	295.810	344.100	214.357	33.304	2.849.488
2018/2019													
Mısır	26.803	20.978	20.669	27.658	97.629	200.520	454.616	421.614	620.846	403.022	533.650	42.685	2.870.690
Tohumluk	38	13	473	275	907	2.041	988	706	30	24	0		5.495
Nişasta	16.702	15.400	15.907	13.709	12.340	12.387	15.198	17.027	17.444	13.582	14.877	14.033	178.605
NBŞ	527	765	864	789	695	658	1.016	686	930	713	932	956	9.533
Tutkal	610	527	628	392	401	326	131	308	438	381	481	363	4.988
Diğer	2.545	8.150	3.968	13.055	5.069	7.579	4.542	11.598	8.479	4.021	6.969	8.175	84.149
Toplam	47.225	45.833	42.509	55.878	117.041	223.511	476.492	451.939	648.166	421.743	556.909	66.212	3.153.459
2019/2020													
Mısır	82.915	202.623	223.959	304.262	334.082	359.174	274.423	210.589	269.552	289.665	112.469	14.880	2.678.592
Tohumluk	0	124	13	136	646	2.119	1.734	1.554	170	17	7	1	6.521
Nişasta	17.213	16.081	15.410	16.599	16.531	17.554	18.075	14.754	13.899	18.081	11.836	13.858	189.891
NBŞ	1.149	1.191	1.707	1.920	2.175	1.094	1.304	1.002	811	701	642	471	14.167
Tutkal	552	409	512	422	339	239	300	588	193	203	230	380	4.367
Diğer	4.398	9.087	5.519	9.259	8.681	5.934	9.861	5.115	12.325	7.966	9.807	10.132	98.083
Toplam	106.226	229.514	247.120	332.597	362.455	386.114	305.696	233.603	296.950	316.633	134.991	39.721	2.991.621

Kaynak: TÜİK, 2020

1/ Mısır eşdeğerleri, ticarete konu birincil ürün olan mısırın miktarlarının doğrudan, mısırdan elde edilen ürünlerin de teknik dönüşüm katsayıları (bkz TÜİK, 2003) kullanılarak birincil ürün mısıra dönüştürülen miktarlarının toplamı ile hesaplanmıştır. Böylece mısır ve mısırdan elde edilen ürünlerin tamamı ana ürün olan mısıra dönüştürülmüştür. Mısır özü yağı gibi bazı ürünlerin teknik dönüşüm katsayıları bulunmadığından tabloya dahil edilmemiştir.

Ek Tablo 11. Türkiye’de mısır fiyatları

	Adana Ticaret Borsası		ÜFE	
	TL/ton	\$/ton	TL/ton	\$/ton
2008/2009	422,1	272,6	536,1	346,2
2009/2010	436,3	288,1	537,7	355,1
2010/2011	570,4	365,2	616,9	394,9
2011/2012	569,7	314,1	587,0	323,6
2012/2013	609,8	332,6	601,5	328,2
2013/2014	664,8	314,2	614,8	290,6
2014/2015	702,5	281,6	653,8	262,0
2015/2016	690,5	235,2	653,1	222,5
2016/2017	781,3	224,6	717,8	206,3
2017/2018	865,4	207,9	787,7	189,2
2018/2019	1.092,7	192,8	967,9	170,8
2019/2020	1.252,6	197,4	1.119,6	176,4
2020/2021 ¹	1.617,3	207,2	1.275,0	163,3
2018 / 2019				
2018/09	1.008,0	158,0	850,9	133,4
2018/10	970,0	165,2	876,7	149,4
2018/11	949,0	176,3	928,0	172,4
2018/12	973,0	183,0	927,2	174,4
2019/01	1.065,0	198,0	951,4	176,9
2019/02	1.061,0	201,3	971,2	184,2
2019/03	1.082,0	198,5	967,1	177,4
2019/04	1.210,0	210,6	1.004,1	174,7
2019/05	1.213,0	200,2	1.024,2	169,0
2019/06	1.207,0	207,3	1.019,9	175,2
2019/07	1.204,0	211,9	1.022,5	179,9
2019/08	1.170,0	207,6	1.072,0	190,2
2019/2020				
2019/09	1.167,0	203,9	1.092,5	190,9
2019/10	1.146,0	197,8	1.054,4	182,0
2019/11	1.120,0	195,1	1.038,7	180,9
2019/12	1.139,0	194,8	1.051,0	179,7
2020/01	1.216,0	205,1	1.081,0	182,3
2020/02	1.258,0	207,7	1.110,4	183,4
2020/03	1.254,0	198,2	1.133,4	179,2
2020/04	1.296,0	189,7	1.150,9	168,5
2020/05	1.353,0	194,3	1.172,6	168,4
2020/06	1.364,0	200,0	1.160,0	170,1
2020/07	1.359,0	198,0	1.170,0	170,5
2020/08	1.359,0	187,1	1.220,0	167,9
2020/2021 ¹				
2020/09	1.376,0	182,9	1.240,0	164,9
2020/10	1.709,0	216,9	1.310,0	166,2
2020/11	1.767,0	220,4		

Kaynak: TMO ve TÜİK verileri ile yapılan hesaplamalar

1/ 2020 yılı Ekim - Kasım ayı itibarıyla

Kaynaklar

- Agricharts, 2011. <http://www.agricharts.com/sites/591/PDFs/Statistics.pdf>
- AgDecisionMaker, 2011. <http://www.extension.iastate.edu/agdm/wholefarm/pdf/c6-80.pdf>
- AgCalculator, 2011. <http://www.cmegroup.com/tools-information/ag-calculator.html>
- EU, 2018. Short Term Outlook, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/farming/documents/agri-short-term-outlook-summer-2018_en.pdf
- FAO, 2020. Agricultural Market Information System (AMIS), <http://www.amis-outlook.org>
- FAO, Çeşitli Yıllar. Food Outlook, <http://www.fao.org/giews/reports/food-outlook/en/>
- IGC, 2020. International Grains Council rapor ve verileri, <https://www.igc.int/>
- TOB, 2020. Tarım ve Orman Bakanlığı İnternet Sitesi, <http://www.tarimorman.gov.tr/>
- OECD, 2020. OECD-FAO Agricultural Outlook 2020-2029, <http://www.oecd.org>
- TMO, 2020. 2019 Yılı Hububat Sektör Raporu, Ankara
- TÜİK, 2020, Tarım İstatistikleri, Dış Ticaret İstatistikleri ve Fiyat İstatistikleri Veritabanları, <http://www.tuik.gov.tr>
- UGC, 2011. US Grains Council DDGS Kullanıcı El Kitabı, <http://www.grains.org>
- USDA, Çeşitli Yıllar. Foreign Agricultural Service (GAIN Reports, Grain: World Markets and Trade Reports, WASDE Reports, Production, Supply and Distribution Database), <http://www.fas.usda.gov>

Durum ve Tahmin

MISIR

2020

TEPGE YAYIN NO: 327

ISBN: 978-605-7599-55-1

ARALIK 2020

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ

TEPGE

<https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge>

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Kampüsü

Eskişehir Yolu 9. Km

Lodumlu / ANKARA

Telefon: 0. 312. 287 58 33

Faks: 0. 312. 287 54 58

